

Naročnina

za državo SHS:
na mesec Din 20
za pol leta 120
za celo leto 240

za inozemstvo:
mesečno Din 30

Sobotna izdaja:
celoletno
v Jugoslaviji Din 40
v inozemstvu 60

SLOVENEK

Cene inseratov:

Enostolpna petlinjska vrsta
malih oglasov po Din 1.50 in
Din 2.—, večji oglasi nad
45 mm višine po Din 2.50,
veliki po Din 3.— in 4.—,
oglasil v uredniškem delu
vrstica po Din 6.—

Pri večjem naročilu popust

Izhaja vsak dan izvenredni
ponedeljski in dnevni po
prazniku ob 4. uri zjutraj

Poština plačana v gotovini

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici 6/III. Rokopisi
se ne vračajo; neuradna pisma se ne spre-
jemajo. Uredništva telefon 50, upravništva 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ulici 6. Celokupni račun:
Ljubljana 10.650 in 10.349 (za inserate) Sara-
jevo 7.563, Zagreb 39.011, Praga in Dunaj 24.797.

To je centralizem!

Slovenski listi, ki zagovarjajo centrali-
stično vladno, pišejo venomer, da je potreb-
na za gospodarsko konsolidacijo države in
za socialno blaginjo, da le ta vlada more
zagotoviti pozitivno delo za gmoletne potre-
be ljudstva, da z avtonomijo potrebščinam
Slovenije ne bi bilo ustrezno, itd. itd.

Ravno ko demokratska glasila tako pi-
šejo in povzdigujejo režim v deveta nebesa,
se vrši v Ljubljani nepopisen škandal. Uprava
bolnice meče na cesto bolnike, je-
tične, z nalezljivimi boleznimi, ljudi, ki se
komaj vzdignejo z bolniške postelje!

Vodstvo je bilo do tega barbarskega
koraka prisiljeno. Vlada je namreč sporo-
čila, da morajo bolnice brezpogojno izhajati
z vsoto, ki je po proračunu za l. 1924/25 do-
ločena za dobrodelne zavode, tako da se ne
bo smela v nobenem slučaju prekoračiti,
ker bo sicer vodstvo za to moralno in ma-
terijalno odgovorno. Ta vsota pa je tako
pičlo odmerjena, da na vsako bolniško
posteljo ne odpade dnevno niti 15 Din! Ljubljanska
bolnica je dobila za mesec ap-
ril 273.000 Din, to je, računši strežniško
osobje, najmanj 50 odstotkov manj kakor
dejansko potrebuje za svoje bolnike, ka-
terih je 540.

Posledica tega je, da mora vodstvo od-
pustiti dve tretjini bolnikov, zraven tega pa
tudi večji del strežniškega osebja. Pri tem
pa še niso računane potrebščine za perilo,
obveze, instrumente, kurjavo, itd., itd., ki
po kreditu, dovoljenem od vlade, sploh ne
pridejo v poštev.

Človek bo dejal, saj ima bolnica svoje
dohodke od oskrbnine za bolnike. Seveda
jih ima, toda po naredbi ministrstva za na-
rodno zdravje se morajo vse oskrbnine do
zadnjega vinarja vsak mesec odposiljati v
Belgrad. Vrača pa centralna vlada beraško
vsoto, s katero se ne more vzdržati še tret-
jina bolnikov in ostalega bolniškega apar-
ata. Tako naše bolnice niso več dobro-
delni zavodi, ampak pridobitni dr-
žavni zavodi. To je sistem našega centraliz-
ma: da oskubne človeka do nagega, potem
mu pa vrne — hlače, da si za silo pokrije
glavno nagoto. To je popolnoma metoda, ki
jo uporabljajo pocestni roparji.

Treba je pomisliti, da vsi dohodki, ki
jih je imela preje dežela, da vzdržuje svoje
kulturne in dobrodelne zavode v obliki ne-
izmerno povišanih davkov, teko zdaj v cen-
tralno blaginjo v Belgrad. Tak zavod, ka-
kor je bolnica, zdaj niti lastnega gospodar-
stva več nima, kajti, kar prejema, mora ta-
koj oddati. Dobi pa nazaj neznamenito vsoto,
s katero je obsojena na životarenje in ko-
čno smrt, kajti bolnica, ki je bila svojčas
vzoren zavod, vidno propada, kakor propa-
da sploh vse, na kar je položil roko belgraj-
ski centralizem.

Kakor izvemo, pa preti enaka usoda
tudi umobolnici na Studencu. Ta ima pre-
hrane samo do konca tega meseca. Potem
bo vodstvo primorano okrog 300 umobolnih
to je 70 odstotkov izpustiti na cesto, brez
ozira na to, ali so javnosti nevarni ali ne!
Tako daleč je prišla Slovenija pod plač-
kaškim režimom Nikole Pašića!

V bivši monarhiji, pa tudi v vsaki mo-
derni današnji državi, naj bo že centralisti-
čna ali decentralistična ali avtonomistična
ali federativna, ima vsak tak večji zavod
svoje avtonomno gospodarstvo. Ako letni
dohodki ne zadostujejo, prispeva država
iz denarja davkoplačevalcev.

Pod Pašičevim režimom pa država po-
bere sproti vse dohodke kakšnega zavoda
in odraja nazaj mrvice, ostalo požre sama!
Ali je sploh na svetu kje takšen sistem v
veljavi? Zdaj se nič ne čudimo, da naši
ljudje stradajo, da naše naprave propadajo,
da naše gospodarstvo hira, porodica v Bel-
gradu pa si zida palače, kupuje akcije in
ustanavlja velika podjetja. To je vse iz na-
ših žepov direktno ukradeno.

Čisto jasno je: Centralistični režim pod
Pašićem in Pribečevićem zasleduje zavest-
no in namenoma cilj, da iz Slovenije iztisne
zadnji vinar in jo uniči. Režim dela s Slo-
venijo hujše nego svojčas Nemci v Kameru-
nu. In so še slovenski listi, ki to po-
stopanje zagovarjajo!

Proti temu neusmiljenemu in narav-
nost brezvestnemu sistemu se mora vzdig-
niti celokupno prebivalstvo Slovenije, vsi
pošteni ljudje brez izjeme. Z dohodki na-

ših žuljev si porodica zida palače, kupuje
akcije in ustanavlja podjetja, naše narodne
kulturne in dobrodelne naprave pa propa-
dajo. Slovensko ljudstvo mora temu siste-

mu napraviti konec. Ali nas ima Pašičeva
vlada za del jugoslovanske države ali pa
za kolonijo, ki jo sme ropati, dokler bo šlo,
seveda. To želimo jasno izvedeti.

Trifkovičev poizkus za sestavo koncen- tracijske vlade.

TRIFKOVIČ SPREJEL MANDAT ZA POSLOVNO KONCENTRACIJSKO VLADO.
— TRIFKOVIČEV POSVET S PAŠIČEM MESTO Z RADIKALNIM KLUBOM. — PO-
GOJI RADIKALOV ZA KONCENTRACIJO. — PREDPOGOJI OPOZICIONALNEGA
BLOKA.

Belgrad, 10. maja. (Izv.) Pred štirimi
tedni ob 11 dopoldne je bil Pašić primoran,
da da demisijo svoje vlade in danes ob
isti uri je krona storila nov poizkus za re-
šitev krize s tem, da je bil dosedanjemu
ministru za izenačenje zakonov g. Marku
Trifkoviču poverjen mandat za sesta-
vo koncentracijske poslovne vlade, katere
delovni program naj bi določile sporazum-
no stranke same, ki bi bile pripravljene
vstopiti v koncentracijsko vladno. G. Mar-
ko Trifkovič je mandat sprejel z odgovo-
rom, da se bo o pogojih, pod katerimi bi
bila njegova, to je radikalna stranka, pri-
pravljena stopiti v vladno, posvetoval s
stranko. G. Marko Trifkovič pa tega ni storil,
temveč se je takoj po svoji vrnitvi po-
svetoval le z Nikolo Pašićem in Svetozar-
jem Pribečevićem, nakar je pis-
meno povabil g. Ljubomira Davidovi-
ća na razgovor ob 6 v ministrsko sobo v
narodni skupščini. G. Lj. Davidović je po-
vabil sprejel. Ker pa se je ob 6 še vedno
posvetoval z g. dr. Korošcem, se je
sestaj z g. M. Trifkovičem šele ob pol 7.
Sestanek je trajal do 7. G. Marko Trifkovič
je izjavil g. Lj. Davidoviću sledeče:

»Ministrski svet je dne 8. maja sklenil:
V načelu se sprejme koncentracija z opo-
zicionalnim blokom (DS, SLS, JMO), ako
bi te stranke ustvarile možnost za koncen-
tracijsko vladno s tem, da bi 1. prekinile
vsako skupnost in zvezo s HRSS in SLS
in JMO, skupnost, ki je znana pod ime-
nom federalistični blok, a DS da bi od-
stopila od vsakega sodelovanja s HRSS, 2.
da bi te stranke sprejele kot načelno bazo
za delovanje koncentracijske vlade: izved-
ba ustave v vseh njenih določbah, poseb-

no izvedbo oživotvorjenih oblastnih samo-
uprav, v katero svrhu bi se morale razpi-
sati volitve za oblastne in srezke skupšči-
ne, pobijanje vseh antinacionalnih in sub-
verzivnih elementov, med katere se ima
računati tudi HRSS.«

G. Lj. Davidović je odgovoril, da
bo te pogoje javil zaveznikom, nakar bo
dal meritoran odgovor. Nato je g. Marko
Trifkovič odgovoril, da je povabil za
jutri ob 10 tudi g. dr. Korošca in ob 11
dr. Spaho in bo njima javil pogoje mini-
strskega sveta. Sestanek je bil s tem kon-
čan in g. M. Trifkovič je odšel. Pred od-
hodom v narodno skupščino se je srečal z
g. dr. Edo Lukiničem, ki ga je vpra-
šal, kdaj se bo razgovarjal z njim, nakar
mu je g. M. Trifkovič odgovoril, da je že
razpravljaj z g. Svetozarjem Pribečevićem.
G. dr. Edo Lukinič je takoj navidezno pro-
testiral, ker je on šef samostalnega demo-
kratskega kluba, vendar se je potolažil in
izjavil, da on pristaja slepo na vsako vla-
do, ki ji bo na čelu g. M. Trifkovič. Trif-
kovič se je odpravil nato na dvor, da po-
roča kralju o uspehih.

Medtem so se sestali na konferenco
voditelji opozicionalnega bloka g. dr. Ko-
rošec, g. Lj. Davidović, g. dr. Spah-
o in g. dr. Maček. Na konferenci je g.
Lj. Davidović poročal voditeljem bloka o
svojem razgovoru z g. M. Trifkovičem in o
njegovih pogojih, nakar so voditelji opo-
zicionalnega bloka sklenili, da bodo g. M.
Trifkoviču pismeno odgovorili in so skli-
cali sejo voditeljev bloka za jutri ob 9 do-
poldne. Na seji bodo formulirali pismen
odgovor na ponudbo g. M. Trifkoviča.

Predpogoji opozicionalnega bloka za koncentracijsko vladno.

O POGOJIH ZA VSTOP V KONCENTRACIJSKO VLADO BO OPOZICIONALNI
BLOK RAZPRAVLJAL ŠELE, KO BODO SPREJETI NJEGOVI PREDPOGOJI.

Belgrad, 10. maja. (Izv.) Kralj je dal
Trifkoviču mandat za sestavo kon-
centracijske delovne vlade, ki ga je Trif-
kovič sprejel in takoj pričel sondirati te-
ren. Opozicionalni blok njegovega vabila
ni odbil, pač pa bodo voditelji bloka se-
stavili pismen odgovor na njegove po-
nudbe. Pogoji, pod katerimi je blok sploh
pripravljen sodelovati, niso znani. Pač pa
je gotovo, da bo stavil svoje predpogoje
in šele, če bodo ti sprejeti, bo stopil v
pogajanja o pogojih samih. V odgovoru,
ki ga bodo jutri formulirali, bodo Trifko-
viču javljali ti predpogoji, pod katerimi
bi bil blok pripravljen vstopiti v razgo-
voro o koalicijski vladi. Ti pogoji bodo
sledeči:

1. da se morajo od sodelovanja v
koncentracijski vladi izključiti vse stran-
ke oziroma osebe, za katere je notorično
znano, da so proti sporazumu med Srbi,
Hrvti in Slovenci; 2. da se morajo iz
vsake kombinacije za koncentracijsko vla-
do izključiti vse osebe od onih strank,
ki ponujajo koncentracijo, ki so osumljene
korupcije ter da se te osebe stavijo pod
sodno preiskavo, da se ugotovi, ali so
krive in v koliko so krive in da se z
ozirom na rezultat preiskave dalje po-
stopa proti njim.

Ti predpogoji opozicionalnega bloka
so povsem razumljivi in je gotovo, da so
take prirode, da more na nje pristati vsaka
poštena stranka in oseba, ki ji blagor ljud-
stva in države ni puhla fraza in prazna
beseda. So v skladu s programom vsake
poštene stranke. Opozicionalni blok se je
ves čas svojega obstanka boril proti ko-
rupciji in nasilju in za dobrobit ljudstva in

države. Zaradi tega je postavil take po-
goje. Kajti s tem, da bi jih sprejela tudi
druga stranka, ki ponuja zvezo za kon-
centracijsko vladno, bi bil storjen korak k
ozdravljenju gnilih in nezdruživ razmer,
ki so plod dosedanjega režima.

Kakšno stališče bosta zavzela napram
tem predpogojem s svojo družbo Pašić in
Pribečević? Splošno se smatra, da ta druž-
ba ne bo pustila na borbo in pobijanje
korupcije in da bi hotela opustiti svoje
stare navade, povečavati še bolj razdor in
netiti nezadovoljstvo in hujskati Srbe proti
Hrvatim in Slovincem in obratno. Če bi
tem ljudem bilo ležeče na tem, bi to bili
že lahko davno storili in dokazali v de-
janju. Posebno v poslednjem času so raz-
vili posebno živahno delo v ravno nasprot-
ni smeri. Poboji v Velikem Bečkerek in v
Dalmaciji, nasilja v Subotici in druga na-
silja ter protizakonitosti so dela, s kateri-
mi se je režim v najnovejših časih pro-
slavil. Režimsko časopisje dnevno hujska
proti ogromni večini prebivalstva in naj-
grše intrige posebno proti Radiću so stal-
no orožje režima. Res da je Radićev pro-
glas izšel v najneprimernejšem trenutku in
da v tem času tudi ni bil potreben. Ven-
dar pa ta proglas ni niti oddaleč primer-
jati s Pašičevim govorom v Bjelini. Kljub
temu se je ta proglas tako izrazil, da je
tvoril in da še tvori največje, skoro ne-
premostljive težave pri pomirjenju duhov.
Vsekakor se posledice tega proglasa spret-
no izražajo ob režimovcev kot dokaz, da
Pašić in Pribečević ne bosta pristala na
pobijanje korupcije in nasilja.

Iz zanesljivih strani se izve, da je bil
v tem spiritus agens dr. Laza Marković,

ki je bil stalno v predsedništvu. Zato ni
na d e, da bi Trifkovič uspel, in se misli,
da bo že jutri opoldne mandat vrnil. Tako
mišljenje prevladuje tudi v onem delu ra-
dikalov, ki je za koncentracijo in za izvr-
šitev kraljevih želj. Radi takega položaja
se mnogo razpravlja, kaj bi moglo nastopiti
potem, če Trifkovič vrne mandat. Misli se,
da se bo poskusilo s kako novo osebo, ki
ji bo poverjen mandat za sestavo koncen-
tracijske vlade na drugem temelju, kakor
ga je forsiralo vodstvo bloka korupcije in
nasilja. Če ta ne uspe, potem se bo krona
odločila za opozicionalni blok ali pa za Pa-
šića in Pribečevića kot volivno vladno. O
kaki vladi generalov izvenparlamentarcev
pa ni niti govora.

DR. KOROŠEC V AVDIENCI PRI KRALJU.

Belgrad, 10. maja. (Izv.) Danes po-
poldne ob 3. uri je bil sprejet v avdienci
pri kralju g. dr. Anton Korošec, ki je
ostal pri kralju do trideset na pet. Kakor
običajno, tudi sedaj g. dr. Anton Korošec
o svoji avdienci ni dajal nobenih obvestil.
Za jutri ob 10. uri dopoldne je dobil g. dr.
Ant. Korošec vabilo na sestanek z g.
M. Trifkovičem.

AVDIENCE NA DVORU.

Belgrad, 10. maja. (Izv.) Z ozirom na
sklep ministrskega sveta, o katerem javlja-
mo na drugem mestu, ki pa kralju ni bil v
celoti predložen, je kralj odložil svoje po-
tovanje v Belje in pristopil k stvarnemu re-
ševanju krize. V to svrhu so tekom dne
danes sledile sledeče avdiencie na dvoru:

Ob 11. uri dopoldne g. Marko Trifko-
vič, ki je dobil mandat in nato odšel v
predsedništvo, tam konferiral s Pašićem in
Lj. Jovanovićem in ob 1. uri popoldne ob-
vestil, da sprejme mandat. Ob pol 12. uri
je bil sprejet g. Lj. Davidović. V av-
dienci je ostal do 1. ure popoldne. Popoldne
od 3. ure do trideset na pet je bil v avdienci
pri kralju načelnik Jugoslovanskega kluba
g. dr. Anton Korošec. Od 5. do 6. ure
g. dr. Spaho in zvečer g. Miša Trifu-
novič, g. Marko Trifkovič, g. dr.
Peles in g. Lj. Jovanović. Tekom ce-
lega dne so se vršili sestanki voditeljev
opozicionalnega bloka na eni strani in vo-
diteljev bloka korupcije in nasilja na drugi
strani.

Separatistično gibanje v Poruhrju.

Berlin, 10. maja. (Izv.) Separatistič-
no gibanje, ki se je bilo pričelo v Po-
ruhrju, se je pojavilo v novi obliki tudi
na Hanoveranskem. Hanoveranci so
sklenili, da bodo 18. t. m. odločili s ple-
biscitom, ali naj njihovo ozemlje še
pripada k Prusiji ali pa se naj od Pru-
sije odcepi in postane samostojna zvez-
na država z imenom Dolenja Saska. Te
vrste plebiscit dovoljuje weimarska
ustava, ki daje vsem zveznim državam
pravo, da smejo svobodno odločati o
tem, ali hočejo ostati skupaj, ali se ho-
čejo pridružiti drugim zveznim drža-
vam, ali pa se hočejo proglasiti za sa-
mostojne zvezne države.

MAC DONALD — POINCARE.

Pariz, 10. maja. (Izv.) Mac Donald in
Poincaré se sestanejo okoli 20. t. m. v Che-
quersu. Z ozirom na ta sestanek poroča
»Daily Mail«, da je to le prehodni sestanek
za veliko evropsko konferenco, ki bo zbo-
rovala meseca junija bržkone v Angliji. Na
tej konferenci se bo obravnavalo v prvi vrsti
reparacijsko vprašanje.

BALDWIN PROTI MAC DONALDU.

London, 10. maja. (Izv.) Baldwin je v
nekem svojem govoru strastno napadal se-
danjo vladno in se izjavil za Churchillov na-
črt zveze med konservativci in liberalci, da
pade delavska vlada.

MAC DONALD NA SVETOVNI RAZSTAVI.

London, 10. maja. (Izv.) Mac Donald
je danes obiskal svetovno razstavo v Wem-
bleyu in otvoril v navzočnosti številnih čas-
nikarjev časnikarsko palačo.

ZA NEODVISNOST ŠKOTSKE.

London, 10. maja. (Izv.) Na današnji
seji angleškega parlamenta je prišlo do

burnih prizorov pri čitanju Buchananovega predloga za avtonomijo Škotske. Konservativci so hoteli predlog obstruirati in zato se je prijavilo k besedi veliko število konservativnih govornikov. Na ta način se jim je posrečilo debato zavleči do 4. ure popoldne, vsled česar je predlog po angleškem parlamentarnem pravilniku propadel. Nato je nastal v zbornici velik hrup in opozicijski govorniki so predsednika obkladalili z raznimi primkami, ker ni pred 4. uro seje zaključil.

MILLERAND V PRAGI IN VARŠAVI.

Praga, 10. maja. (Izv.) »Pravo Lidu« poroča, da obišče predsednik Millerand na svojem potovanju v Varšavo tudi Prago, da vrne predsedniku Masaryku njegov lanski obisk v Parizu.

BENEŠEVA POT V RIM.

London, 10. maja. (Izv.) Praskemu dopisniku lista »Times« je izjavil dr. Beneš, da njegovo potovanje v Italijo nima drugega namena, kakor da spopolni jugoslovansko-italijanski sporazum še s posebno pogodbo med Češko in Italijo. Ta pogodba pa ima samo namen, varovati češke interese, nima pa nikakega agresivnega namena.

IZ ITALIJANSKEGA PARLAMENTA.

Rim, 10. maja. (Izv.) Listi poročajo, da se unitaristični socialisti ne udeležijo otvoritvene seje parlamenta, ker bodo imeli v ponedeljek svoje glavno zborovanje. Poslali bodo v parlament le nekaj svojih zastopnikov.

PADEC FRANCOSKEGA FRANKA.

Pariz, 10. maja. (Izv.) »Echo de Paris« pripisuje glavni vzrok padcu francoskega franka novemu navalu nemške veleindustrije na francoski frank tik pred francoskimi volitvami. List pa izraža upanje, da nizki tečaj franka ne bodo dolgo trajali, ker bo znala vlada še enkrat energično poseči vmes.

VODJA BOLGARSKIH KOMUNISTOV UMRL.

Sofija, 10. maja. (Izv.) Znani socialist in ustanovitelj bolgarske komunistične stranke Dimitrije Blagojev je umrl star 75 let.

J. P.:

Nekaj misli k današnji politični razrivanosti.

I. Obrisi.

Prav v kali započeta kulturna stremitevna na deželi in v mestu je potlačila vojna s svojo materialistično poplavo; psiha naroda je okrneta za globlje razmišljanje in stremljenje po notranji izobrazbi in strmoljavila z vsemi svojimi privzgojenimi in prirojenimi čuti v enotno naravnano tok diktatorjev s preciznim namenom, vzgojiti nezavedne uslužne hlapce.

Politični tok, razvoj dogodkov (prekrat) navznoter in na zunaj je presekala ta enotni tok in postavil narod pred alternativo: na desno, ali na levo. Res, da je to prišlo tako iznenada, da je bilo večini težko vreči vse ostanke vzgoje in navad razobličja, večina je skoro disorijentirana stala pred dogodki, ki so se križema lovili, se rodili in že umirali in ki jih je mogel obseči le umirjen duh, ki se ni dal razmajaati s svojih trdnih tečajev, ki mu jih je dala notranja perspektiva.

V tem vrvežu dogodkov, političnih, gospodarskih, socialnih, so iskali voditelji različnih izhodov z različnimi metodami in z različnimi nameni, kakor so že bile stranke, katerim so dali moči na razpolago. (Demokratska stranka, idealistične stranke etc.)

Malokaterim je prišlo na um, politično vzgojiti narod in ga postaviti pred stranke, ki bi že a priori morale vsebovati kot bistveno ogrodje gospodarsko-stanovski program; postavili so ga raje pred politične dogme in ga razdelili v državotvorce (tega pojma še nihče ni definiral) in separatiste (ta pojem se sploh meče pod noge vsakega človeku, ki noče hlapčevsko slediti »državotvorcem«), pri tem pa prav nič upoštevali psiholoških momentov mas, ki se pehajo v borbi za luč in kruh tudi instiktivno za globljimi vprašanji, ki se porajajo individualno in to perijodično v nasičenosti političnih evangelijev in blagrov.

Po dolgih letih posrečenih in neposrečenih gonj, po dolgih letih formalnega dela brez natančnega proračuna, še slabšega zaključka, se je narodu zahotelo boljše, izdatnejše duševne hrane, novi problemi so se mu rodili iz novih zahtev.

Čas je že, da mislimo na to, kako ublažiti žejo naroda, ki je v bistvu radoveden, kar ugodno upliva na tekočo vzgojo naroda; časopisi mu v celoti tega ne morejo nuditi, zlasti listi ne, ki so urejavani po pravicah fanatičnih izbruhov raznih »državotvorcev«. Čezdalje bolj stremi narod po umirjeni besedi, ki bi mu mogla razvozljati dvome te ali one vrste, tako, da bo naša dolžnost, poskrbeti za eksaktnije nekake izobraževalne tečaje strogo kulturne prosvetne oblike.

SAMOUMOR SOVJETSKEGA POLITIKA.

Moskva, 10. maja. (Izv.) Tukaj se je iz še nepojasnjenih vzrokov ustrelil Georgij Litvinov, član izvrševalnega odbora zveze sovjetskih republik.

POLET OKOLI SVETA.

London, 10. maja. (Izv.) Francoski letalec Pelletier je na svojem poletu okoli sveta došel v Bangkok (Siam).

Iz zunanje politike.

* Ameriške priprave na morju. Novi mornariški tajnik Zedinjenih držav je v zelo opaženem govoru izjavil, da mora ameriško vojno brodoge biti enako močno kakor katerokoli najmočnejše brodoge sveta.

* Japonska je vsled raznih političnih dogodkov čezdalje bolj vznemirjena. Nacionalistično časopisje naglašja potrebo, da se Japonska bolj in bolj oborožuje, da se zavaruje proti svojim sosedom. Japonska je sicer miroljubna, pravijo, ne more pa mirno gledati, kako se drugi proti njej oborožujejo. — Stara pesem, ki se bo enkrat končala tako kakor se ponavadi take pesmi.

* Vojaške vaje se vrše letos v Angliji in sicer prvič po svetovni vojni. Udeležijo se jih 4 pehotne divizije in 2 konjeniški brigadi, aeroplani in tanki.

* Frankofilna zveza držav. »Prager Tagblatt« poroča iz Beograda, da pripravljajo Francozi kralju Aleksandu tak sprejem, kakor ga v novejšem času še ni doživel v Parizu noben suveren. Francozi da smatrajo kralja Aleksandra za najpripravnejšo osebnost za izvedbo konsolidacije istočevropskih držav. Nova grupacija srednjeevropskih držav da je neizbežna in kralj Aleksander bo imel nalogo, da ustanovi zvezo med Poljsko, Češko, Jugoslavijo in Francijo.

* Zborovanje v Kovnu. 6. t. m. se je pričelo v Kovnu posvetovanje vlad Latvije, Litve in Estonije. Vse tri države hočejo skleniti carinsko pogodbo, katera olajša uvoz potrebnega blaga za baltiške kraje. Odpravijo se potni vizi v medsebojnem prometu. Razen teh in drugih lokalnih vprašanj hočejo baltiške države določiti enotno razmerje do Zveze narodov ter skupno mednarodno pošto in transportno politiko.

no ukoreninjenih zakonov. Vse borbe proti jeziku so se dosedaj izjalovile in literatura le mimogrede omenja vse takozvane reformatorje, bolj agitatorje za spojitve slovenskega jezika v nekako jugoslovansčino. Označuje jih kot pritlikave osebnosti v borbi z duševnimi velikani. (Prešeren—Vraz, Cankar—Ilešič). Vsi ti agitatorji so nečesa pozabili; kajti pomisliti je treba, da jezik, ta živa zakladnica narodove kulture, mišljenja in stopnje razvitosti duševnega življenja in stvor individualne moči, je rast z rastjo naroda v stoletjih, gre vzporedno pot s potjo naroda. Vzemite narodu jezik, presekalite ste narodu glavno žilo in ga umorili. Vse entuziastične dobe v okviru propagiranja skupnega jezika Jugoslovancov, odnosno jezika Srbov ali Hrvatov, so bili abnormalni možganski izrastek hipernacionalizma, ki pa nima nikake zakonite podlage, še manj pa garancije v narodu.

Jezik preobrazuje narod sam, ne njegov člen, jezik regulira narod sam, ne njegov člen, ki se magari naj bavi z gramatiko. Gramatik samo konstatira zakonite formacije v sedanjosti in zgodovini jezika, nikdar pa ga ne more uvajati in ga ne uvaja v mrtve sponne brezpodlagnih spekulacij. Pravi gramatik s svojimi dokazi le potrjuje, da gre jezik svojo pot in da le gotovi zakoni, ki izvirajo ali iz časovnih, fizičnih in psihičnih potreb in vzrokov, učinkujejo na fonetične, akcentuološke sintaktične spremembe.

III. Patriotizem in državna zavest.

Politiku kakor državi mora biti narod in narodnost najsvetejše, najsvetejše jezik, ki je bistveni spoznavni del naroda. V državi z več narodi mora biti glavni temelj ustave narodnostna in verska toleranca.

In ker je naš narod zgubil romantično barvo in se oprijel realnih smeri, oziroma začel stvari realno presojati, je razumljivo, da ne more več sprejemati raznih političnih zavijanj in dvomljivih epopej na abstraktno svetove. In eno važnih vprašanj, ki je v tesni zvezi z današnjim življenjem naroda — je patriotizem. Patriotizem bi moral nagibati na miselno osnovo notranjosti, biti z njo v nerazdružni zvezi. Zato bi bil mogoč patriotizem le potem umirjenih duševnih proračunanih vzgibov, z miselnimi postavkami, nikdar priučen, še manj pa obit z nasilnim in nestvarnim razlaganjem. Patriotizem je stvar posameznika in ni potreben za bistveno osnovo državnega blaga. S propagiranjem patriotizma več škodimo, kot pa koristimo. To bi morali vpoštevati vsi oni, ki vidijo v našem narodu premalo patriotizma in ga hočejo sunkoma vteptati v njegovo čustvovanje. Če mislijo, da ga razvojem vzgajajo z neslanimi skrupali patriotičnih pesmi in beril, se jako motijo; kajti vse take istorije in patetične verifikacije že dolgo ne vzgibljujejo notranjosti naših ljudi.

Po mojem je najboljši patriot oni, ki brez teoretičnega entuziazma patriotičnih izbruhov realno dela za državo, to je, da de facto vrši dolžnosti človeka in torej tudi državljana.

Staro geslo: delo hvali mojstra, bo veljalo tudi danes. In smelo trdim, da si bo morala država, ljubezen državljanov pridobiti le z delom; kajti tudi pojem države, kralja in diplomacije jemlje naš narod v sedanjih časih realno: odgovornost in dolžnost, združena s pravicami mu je že narurna zahteva, obvezna za vse. V tem vidim izhodišče resnično demokratične države, ki je pa šele v povojih. Vzrokov ne bom našteval, ker so očitni.

Iz vsega torej sledi, da je treba tudi pojem in namen in pomen države narodu razlagati v realno mirnem tonu, brez vsakih izidealiziranih navlak, ki bolj smešijo resne institucije, kot pa vcepljajo stvarno razumevanje v že itak razvežano čustvovanje.

Kakor sem že rekel, da narod ne prenese več polikanega in parfimiranega patriotizma kot svoj čas, tako tudi trdim, da blagodušne istorije ne morejo utrditi njegove državne zavesti; ne smemo pa identificirati državne zavesti s patriotizmom. Državna zavest završi od kvalitativnih in kvantitativnih dobrin države same in iz zavesti koristnosti skupnega življenja in dela ljudi, ki nastopajo v določeno formulirani edinici. Patriotizem je bolj abstrakten pojem za razumevanje koristi predstavnikov države, je danes (včasih seveda tudi) bolj čustveno izidealizirane vsebine, inscenirane ali žaljene od posameznih funkcionarjev.

Pariotizem je po mojem uvidevanju dete absolutističnih dob in nosi še danes barvo njih.

Smelo trdim, da je naš narod slab patriot, pa izboren državljan in je na tem, da se popolnoma otrese romantičnega patriotizma in postane samo državljan z nemajeno državno zavestjo.

* * *

Navedeni činitelji, ki temelje na celotnem razpoloženju naroda, so bili skoro popolnoma omalovaževani. Naši veljaki so šli preko njih in ni čuda torej, da se je pri nas demokratizem pojavljal in oznanjal v tako skrinjenih in zverženih metodah

in nespoznanih. Ljudje, ki niti zdaleka niso pogledali v obisti našega človeka in ga hoteli slopo zaslužiti svojim »praktičnim teorijam«, so slovesno in na široko oznanjali demokratizem. In ker so želi neuspehe, so svoje neuspehe zvalili na narod pod pretevo, da je narod nezavečen, nekulturen, separatist in ne vem še kaj.

Prav v tem je treba temeljite remede, sicer na škodo klikarjev, pa v korist države in naroda.

Prvo je resno delo, potom tega bratovsko razumevanje, ki pa bo samo prišlo do svojega zunanega izraza. Vse idealno teoretiziranje pa še dolgo ne bo privedlo v državni razumevanja že prisutnega izraza: edinstvo, ujedinjenje.

Tridesetletni jubilej kat. del. družbe v Idriji.

Skromno, brez pompa, praznuje danes prva slovenska kat. del. družba v Idriji svojo tridesetletnico. Bila je prva organizacija, ki se je ustanovila kot plod I. slov. kat. shoda. Sicer bi se moral obhajati jubilej že jeseni preteklega leta, — ustanovni občni zbor se je vršil koncem oktobra 1893 — toda razmere takrat niso dopuščale proslavitev. Da se je ravno v Idriji ustanovila prva slov. krščansko-socialna organizacija ni nič čudnega. Družba se je morala postaviti v bran trem faktorjem: nemškemu birokratizmu, ki je vladal takrat v Idriji in vse skozi do poloma, drugič slovenskemu liberalizmu, ki je ravno takrat triumfal kot zmagovalci, in tretjič socialni demokraciji, ki je ravno v tistih letih nastopala svojo pot tudi med slovensko delavstvo. Kakšne so bile takrat razmere v Idriji je razvidno iz tega, da se 1892. leta ni mogel vršiti lokalni kat. shod, kot so se vršili pred I. kat. shodom po vseh večjih krajih po Slovenskem, ker so ga idrijski liberalci z vpitjem in kričanjem preprečili. Na ustanovnem občnem zboru je bil navzoč in je tudi govoril dr. Krek.

Idrijska kat. del. družba je v tridesetletni dobi svojega obstoja vršila vseskozi važno kulturno misijo. Vse delo je bilo osredotočeno v različnih odsekih. Zelo delavna in daleč naokoli znana, med najboljšimi na Slovenskem sta bila svoje dni telovadni odsek »Orel« in dramatični odsek, ki pa danes vsled razmer, v katerih se nahaja vse društveno življenje v Julijski Benečiji, spita spanje pravičnega, bosta pa zopet začela z delom, ko bo mogoče. Danes je najboljši glasbeni odsek. Ima 50 grl močan pevski zbor, lasten orkester, in svojo godbo na pihala, ki je za letošnjo Velikonoč dobila nove instrumente, za kar so požrtvovalni Idrijski odšteli lepe denarje. Kat. del. družba ima tudi zelo bogato knjižnico, katere se člani zelo pridno poslužujejo, posebno mlajši.

Ta družba ima tudi v bodoče vršiti važno nalogo. Ona naj bo v Idriji zavetišče za naše ljudi, da se jih ne oprime kuga, katera se posebno med liberalnimi elementi silno širi — namreč fašizem. Družba mora dati vsem dovolj moralne podpore, posebno na ta način, da zaposli kolikor mogoče velikih članov v svojih odsekih in da skrbi svojim članom vedno za primerno čtivo. Družba mora vzgojiti svoje ljudi tako, da bo slednji član pokazal vrata volku, ki se bo prikradel k njemu v obleki ovce z namenom, da odtrga eno dušo slovenskega rodu. Le na ta način, če bo naše ljudstvo v Primorju moralno močno in v vsakem oziru in nepokvarjeno, se ni bati za obstanek slovenskega življa. Če bo tako, potem slovenske matere v Primorju ne bodo več rodile različnih Bandljev, Peternejev, Cigojev itd. in bomo lahko vse take ljudi seštel na prstih ene roke. Zato imajo ravno društva v tem oziru važno dolžnost, da nudijo ljudstvu vsega v največji meri, kolikor zmorejo.

Kat. del. družba v Idriji, ustanovljena v dobi, ko je na Slovenskem triumfal liberalizem, ima tudi v bodočnosti odkazano lepo polje, kjer se bo lahko udeleževala in pokazala, koliko moči je v njenih vrstah. Upam, da se ne motim, če rečem, da bo družba svoji nalogi tudi kos, kar lahko sklepamo že iz tega, ker je ni do sedaj zatrla še nobena sila. Le na ta način, če bodo njeni člani korakali v boj in na delo v strnjениh vrstah in če bodo pri tem vedno mislili, da je družba katoliška, potem so ji uspehi zagotovljeni tudi v bodoče in Bog bo obilo blagoslovil vse težave in napore.

Skromno in tiho, kakor sem že rekel, obhaja danes ta prva kat. delavska družba svoj tridesetletni jubilej. Dopoldan bodo šli možje in žene, fantje in dekleta na hrib k Sv. Antonu, kjer bodo prosili božjega blagoslova za nadaljno delo. Pri sveti maši bo pel močan pevski zbor kat. del. družbe. Po sveti maši se bo vršila društvena revizija in zvečer se bo vršila v društvenih prostorih prosta zabava, kjer bo zopet na sporedu petje, godba, govori. Stari in mladi bodo pa obujali lepe spomine in nobenemu ne bo žal za ure, ko je sodeloval v društvu. Večje in obširnejše proslave razmere, v katerih se danes nahaja družba, ne dopuščajo, zato bo pa ta

proslava tem lepša in prijetnejša, ker vsak se bo zavedal, da drugače ni mogoče.

Tega skromnega jubileja se moramo spominjati tudi mi, katerim razmere ne dopuščajo, da bi bili osebnostno navzoči. Loč nas od bratov državna meja, toda njihovo veselje je naše veselje. Na ta način, če se bomo v duhu spominjali tega jubileja in prosili Gospoda danes pri sv. maši, da bi obilo blagoslovilo delo naših zatiranih in osovražanih bratov, ki so proti svoji volji prišli pod tujevo peto, bomo najlepše storili svojo dolžnost.

Želimo iz celega srca že trideset let stari »Kat. del. družbi« v Idriji, da bi vztrajala na začrtani poti in šla dalje neustrašeno na delo za vzvišene ideale. Želimo kat. del. družbi v Idriji, da bi bilo njeno delovanje v bodoče še bolj plodonosno, da bi postala prava mati vseh zatiranih in idrijski kotlini in da bi zbrala pod svoje okrilje vse, kar plemenito, katoliško in slovensko misli in čuti.

Zborovanja SLS.

Zaupni sestanki vodilnih pristašev SLS v mariborski okolici zadnji teden so se obnesli mnogo lepše nego bi pričakovali. Vsak večer med tednom se je vršil po en sestanek. Udeleževali so se sestankov kmetje, železničarji, delavci in drž. nastavljeni. — V Lajtenbergu se je pod predsedstvom g. Serpa zbralo nad 60, v Krčevini 50 mož. Tu je predsedoval župan g. Škof. Številno so bili obiskani tudi shodi v Rožpohu (župan gosp. Hauptman), v Pobrežju (g. stavbenik Sonenvald) in v Studencih (g. Breclj). V petek 9. maja pa so se zbrali v Nebovi pri Sv. Petru niže Maribora odločujoči moške iz Nebove in Grušove. Na vseh teh shodih je poročal poslanec Fr. Zebot o položaju in o potrebnih priporočilih za bodočnost. Mirno lahko trdimo, da SLS kljub gonji nasprotnikov stoji povsod trdno. Naše vrste so dobro pripravljene na borbo.

Javni politični shodi SLS v mariborski okolici so se vršili od Velike noči do danes pri Sv. Marjeti ob Pesnici (predsednik g. Fr. Ilesič), v Mariboru (dr. Juvan), delavski shod za Maribor in okolico (Semenič) in št. Ili (Vicman). Na teh shodih je poročal o političnem položaju poslanec Franjo Zebot. Prihodno nedeljo 11. maja dopoldne bo javni shod pri Sv. Barbari v Slov. Goricah, isti dan popoldne pa v Spod. Dupleku ob Dravi. Tudi tu bo govoril poslanec mariborskega okraja. Ljudstvo povsod enodušno izjavlja, da odobrava taktiko Jugoslov. kluba. Mnogi, ki so bili zadnjič še samostojneži, so se vrnili k S. L. S.

Politične vesti.

+ Avtonomistovi rožički. Včerajšnja politična notica pod tem naslovom je bila zalomljena, vsled česar je bila na par mestih nerazumljiva. Odstavek v 1. stolpcu notice začne s 5. vrsto, je bil zalomljen na 2. stolpec in se ima glasiti: »Z vsako številko pa sedaj čimdalje bolj dokazuje, da opravlja posle HRSS v Sloveniji, kar je dosedaj tajil, in da je njegova glavna naloga, da pomaga razbijati enotno fronto slovenskega naroda ter s tem slabiti njeno moč.« Stavek, ki je bil vmes vlomljen, spada v sredino drugega stolpca kjer se mora odstavek pravilno glasiti: »V svojem uvodniku z dne 9. maja priporoča vse to, kar SLS že davno vrši in se njeno delo kaže že v sedanji borbi proti Pašiču, kot svojo iznajdbo in pravi: Program SLS glede avtonomije Slovenije je preozek, ker pušča v bistvu srbijsko hegemonijo nedotaknjeno glede vse ostale države.« Avtonomist je prespal vso ustavno borbo i. t. d.

+ Ne hvali dneva pred večerom!, pravi častiljiv narodni pregovor, ki ga »Jutro« in »Narod« ves čas sedanje krize nista prav nič upoštevala. Zlasti »Narod« je bil tako zmage suren, da je vsak dan z debelimi črkami oznanjal, da dobi Pašič že jutri volilni mandat. V uvodnih sta oba lista tekom enega celega meseca dokazovala, da druga »solucija« ni mogoča. »Narod« je celo že grozil, kaj bo vse naredil, kadar bošta Pašič in Pribečević dobila v roke volitve. Takrat bodo naprednjaki iz vseh klerikalcev naredili krvave klobase, tako je namigaval. Danes pa pravi, da še vedno »ni na vidiku volilni mandat« in je po lastnem zatrdilu »pesimistično razpoložen.« Reče »Jutro« pa se zopet na svoj način zvija. Že pred par dnevi je pisalo o »koncentraciji« in da je Pribečević stavil opoziciji za slučaj koncentracije razne težke pogoje: da mora priznati narodno in državno edinstvo, da mora pretrgati zveze s HRSS, da mora priznati njega Pribečevića za največjega in edinega pravega patriota v Jugoslaviji itd. itd. Seveda je »Jutro« stvar slikalo tako, kakor da želi take koncentracijske vlade opozicija, predvsem seveda ti presneti klerikalci. Danes pa se že huduje, ker da opozicija take koncentracije neče

in jo razbijal! Zraven pa fantazira celo še o francoskih volitvah, kakor da bi mogle le-te pomagati samostojnim demokratom iz šlamastike. Vidi se, da samostojnim demokratom zelo huda prede in da se pojavlja na obzorju po tolikem zmagovalstvu na papirju prav velik maček. Počakajmo še malo, bomo že videli, kaj še pride.

+ Samostojni demokrati v Mariboru se za hrbtom razgovarjajo z županom Grčarjem in socialisti sploh radi občinskih volitev. O zadnji konferenci med Žerjavovci in socialisti prihajajo na dan zanimive stvari. Poraja se vprašanje, ali ni bil »nacionalni blok« v Mariboru samo preračunjena igra demokratov.

+ Blamaža bivšega poslanca Mermolja. Odkar je pri zadnjih volitvah SKS na Štajerskem popolnoma propadla, kuhajo nekateri samostojni generali strahovito jezo. Eden tistih je tudi g. Ivan Mermolja. Na vse strani se obrača, samo da bi zopet zlezel na zeleno vejo. Sedaj govori okoli, da ga je vzel Radič pod svoje perutnice. Prejšnjo nedeljo je sklical Ivan Hudi zborovanje v krajevno občino Kozji rep pri Jarenini. Na shod je došlo 26 ljudi, razen 5, sami pristaši SLS. Mermolja, ki se je proglašal, da je sedaj pri Radičevi stranki, je na vse mogoče načine hvalil Pašičev centralizem. In s tem je bil tudi konec shoda. Naši možje so mu šteli take levite, da jo je Mermolja moral naglih korakov pobrisati brez plona iz Kozjega repa.

Beleške.

Kako centralisti sami sebe tepejo. »Jutro« od 10. t. m. se bridko pritožuje zoper prevedbo in razvrstitev državnih uradnikov. Pravi, da vlada ljudi, ki imajo 21 službenih let, uvršča v kategorijo s 4 službenimi leti! Boji se tudi, da pritožbe uradnikov na državni svet ne bodo rešene cela leta. »Splohe«, pravi, »je nesmisel, da mora vsakega slugo prevajati komitet ministrov.« Kaj se neki — »Jutro« zoper to pritožuje? Saj so ravno naši samostojni demokrati vedno zagovarjali najstrožji centralizem. Ali ni Pribečević uničil n. pr. vso šolsko avtonomijo in vse najmanjše šolske agende spravil pod naravnostno kompetenco ministra? In v drugih resorih tudi. Sicer pa je vendar Reisner sedaj član Pašič-Pribečevićeve koalicije in bi bil ta čas že lahko kaj ukrenil, da bi se uradništvo pravičnejše razvrščevalo in prevajalo.

V sili hudih muhe je, pravi robati narodni pregovor, ali pa tudi: Vsak izgovor je dober, četudi ga pes na repu prinese. »Jutro« ne ve več, kaj bi odgovarjalo na borbo SLS proti belgrajskemu centralizmu, in nam zato očita, da zagovarjamo »rimske centralizem«, ker »Domoljub« v svoji zadnji številki priporoča pokorščino rimskemu papežu. Ljubo »Jutro«, to je vendar nekaj čisto drugega! Poglavar cerkve ne zahteva ničesar drugega kakor pokorščino v verskih zadevah, ki mu jo radi izkazujemo kot katoličani, belgrajski centralizem pa nam proti naši volji krađe denar iz žepov in je našo deželo že čisto oskubil.

Odkod so dobili denar? Zaveznik Prepeluhovega »Avtonomista« — Bendetova »Murska Straža« je imela v tiskarni v Gornji Radgoni velik dolg. Nedavno pa je, kakor se g. Bende hvali, ves dolg odplačal. Menda bo le res, da je Prepeluh dobil od svojih zaveznikov in pokroviteljev sredstva za pobijanje SLS. Gotovo je, da so radikali in samostojni demokrati skovali v Belgradu že pred tedni načrt, da bodo skušali s pomočjo Prepeluhovcev oslabiti našo stranko. Z radikali ni šlo, s samostojneži ne, z demokratami še manj. Morda bo šlo s Prepeluhovimi avtonomisti in Radičevimi republikanci, si mislijo čiča Pašič...

Draga čitateljica »Slovenskega naroda« — Maribor. — Tvoj dopis v »Slovenskem narodu« od 11. maja t. l. smo prebrali in nas zelo veseli, da hodiš v mariborsko stolnico k šmarničnim pridigam, dasi si naprednjakinja. Tudi je zelo lepo, da si prišla gospodom pri »Slovenskem narodu« v njihovi polemiki s »Slovencem« na pomoč, ker je njim samim pošel že ves smodnik; pa saj je stara stvar, da so ženske bolj koražne od moških. Najlepše je pa to, da hodiš poslušat g. dr. Medveda, kajti od njega se boš veliko več pametnega naučila kakor od »Slovenskega naroda«. Samo večkrat boš morala hoditi, da ga boš boljše razumela, kajti topot si čisto narobe slišala. Gospod doktor je hotel povedati, kako božje veličastvo odseva tudi iz narave, kar je dejal že stari Kant, ki je učil v Königsbergu filozofijo in ki praznujemo letos dvestoletnico njegovega rojstva. Zoper katedrale pa g. dr. Medved gotovo ni, kajti sicer bi ne pridigal v mariborski stolnici, ampak s kakšnega prijaznega hriboča blizu Maribora. Sploh pa nabožna čustva v naravi niso v nobenem protislovju z onimi v cerkvi, da jih človek le ima! Razlika je le ta, da se v cerkvi opravlja daritveno bogoslužje, ki so ga ljudje vedno opravljali v božjih hramih, da se tam delijo svetstva in vršijo liturgična opravila, ki bi se težko opravljala po gozdovih, ker ljudje smo že dolgo kulturni in menda si tudi Ti kot naprednjakinja ne želiš nazaj v kamenito dobo. Sicer pa Te leno nozdrav-

ljamo in želimo, da bi pridno hodila naprej k šmarnicam, ker Ti bo to brez dvoma silno koristilo.

Omejen sprejem v ljubljansko bolnico.

Somišljenik z dežele nam piše: Naravnost neverjetno postopa zdravstvena oblast v Sloveniji pri sprejemanju bolnikov v splošno bolnico v Ljubljani. Zdravstveno založbo ljubljanske bolnice je izredno široko in naval bolnikov na ta največji slovenski dobrodelni zavod je seveda velik. Zadnje dni pa sprejemni zdravnik dosledno odklanja vsakega bolnika, ki ni skoroda že dobesedno umirajoč ali vsaj ni njegovo življenje v neposredni nevarnosti. Na tozadnevne pritožbe in moledovanja ubogih bolnikov zdravnik odgovarja le eno in sicer, da je obrat bolnice vsled slabih gmotnih razmer zavoda in nezadostnega proračuna, ki ga je dovolila bolnici država, omejen le na najnujnejše slučaje. Sprejemni zdravnik odklanja bolnike seveda le na nalog nadrejene oblasti, ki more biti le zdravstveni odsek za Slovenijo v Ljubljani.

Pustimo zaenkrat odprto vprašanje, če in v koliko je mogoče zagovarjati tako postopanje zdravstvene oblasti in oglejmo si zadevo še od druge strani V ljubljansko bolnico prihajajo bolniki iz Štajerske, Gorenjske in sploh iz najbolj oddaljenih sel naše pokrajine. V bolnico jih pošiljajo zdravniki, občine in drugi kompetentni faktorji. Kdo naj bolnikom povrne potne stroške v Ljubljano in nazaj, ki znašajo hitro več kot 100 Din?!

Prva naloga in naravnost dolžnost zdravstvene uprave bi bila, da vso javnost po časopisju obvesti še pred omejitvijo sprejema v bolnico o koraku, ki ga je primorana storiti, in obrazloži tudi vzroke, ki jo silijo do tega za moderno državo nečuvenga ukrepa. Javnost bo po svojih zastopnikih — poslancih — potem že skrbela, da država, kateri plačujemo dovolj davkov, tudi našim bolnicam da potrebna sredstva za vzdrževanje polnega obrata in nabavo vseh potrebščin, ki jih rabi v blagor trpečega človeštva.

Dnevne novice.

— Redukcija bolnikov. Kakor pove že naš uvodni članek, je minister za narodno zdravje po svojem eksponentu Katičicu prisilil vodstvo bolnice v Ljubljani, da reducira bolnike, ker bi drugače ne poginili od boleznih, ampak od gladi. Bolnikov je bilo 23. aprila, ko je Katičič sporočil to človekoljubno odredbo, 540. Ako hoče bolnica z dovoljeno kvoto za ta mesec — 237.000 Din — izhajati, mora vreči 360 bolnikov na cesto. In to se zdaj tudi vrši. V četrtek so jih pometali vun 80, 30 pa, ki so prišli v bolnico, odslovili. V petek so jih vrgli iz postelj 88 in sicer 23 iz kirurškega, 25 iz medicinskega in 35 iz okulističnega oddelka. Jetičniki se bodo lahko kurirali doma z ajbelnom, kdor ima polomljene noge, naj gre h konjederu, kdor pa je na obeh bolan, naj se maže z znano domačo »vodo«. Bolniki se hodijo trumoma pritoževati k raznim instancam, ki jih pošiljajo h Katičicu. Ta pa se je tako ljubeznivo izrazil napram neki bolni osebi, da se peresu upira to zapisati: mož je čisto vreden režima, ki ga je poslal k nam uničevati naše dobrodelne zavode. In to se imenuje »inspektor narodnega zdravja«! — Zdravniki so obupani, ko morajo gledati, kako se mečejo iz postelj ljudje z visoko vročino. Najrajši bi bolnike poskrili, pa kaj narediti, ko bi pa sicer poginili od lakote! Nekateri bolniki, ki so prišli težko bolni brez denarja v bolnico, so poslali na magistrat. Seveda je bolnica polna joka in kletvin na prokleti režim, ki iz krvavih žuljev slovenskega ljudstva izžete visoke davke ne uporablja za zdravljenje bolnikov, ampak si pusti pošiljati bolniške oskrbnine v Belgrad, da jih tam požro nenasitne pijavke centralističnega režima. Zraven tega pa je g. Katičič tako naiven, da misli, da javnost ne bo za to barbarstvo izvedela! Zagrozil je vsemu zdravstvenemu osebju, da bo takoj odpuščen, kdor bo časopisem kaj poročal. Slaba vest! Toda poskrbeli bomo, da izve vsa javnost za to centralistično divjaštvo, ki gre tako daleč, da se pošiljajo nazaj poučevati v šolo osebe, ki so na obeh nevarno bolne! Slovenija končno vendarle ni kakšna perzijska satrapija. Cela dežela bo protestirala in vlada naj pripíše sebi krivdo na razpoloženju našega ljudstva, ki ga hoče režim sleči kakor ubogege Lazarja ter mu zdaj odreka celo sredstva za zdravljenje, za katero naše ljudstvo plačuje ogromne davke.

— Romanje k Sv. Emi na Koroškem. Kakor se nam poroča iz Belgrada, je skupni potni list dovoljen. Ker pa dovoljenje v Ljubljano še ni došlo, se čas romanja odloži najbrže za en teden in se bo pravočasno naznanilo.

— Cerkev na Rakovniku. Sedanje stnje dela. V notranjščini so se dovršili v surovem zidu vsi oboki, ostane le nekaj dni dela v absidi in kmalu se bo moglo pričeti z ometavanjem. Zunaj so že začeli odstranjevati stranske odre pri stolpih se je dosegla višina lin. Delo napreduje redno in bo v doletenem času dogotovljeno. Oltarji in obhajilna miza so tudi že v delu; okna naročena.

Dopisi.

Balkanizem na pošti ali kaj? V prostranstvu občini Selca nad Skofjo Loko vnanje vasi že nad en teden ne dobe pošte. Poštni sel je menda tako presneto dobro plačan, da ne zasluži za čevlje in za hrano, kje je pa še potem obleka. Zato je nehal nositi pošto. Poštna uprava pa nima toliko, da bi revnemu selskemu pismonoši vsaj malo primaknila k njegovim bornim plačim. Kdo bo pa potem plačeval pošne znamke na Angleškem! Bolje je, da so brez pošte župni uradi, šolska vodstva, trgovci in obrtniki. O, blažena svoboda!

Ježica. V proslavo 15letnice svojega obstoja priredi danes teden 18. t. m. ob pol štiri popoldne naš Orel javno telovadbo na prijaznem šafarjevem vrtu v Stožicah (tri četrt ure od Ljubljane). Pri prireditvi igra godba Mladinskega doma iz Ljubljane. Vse prijatelje prijazno vabimo, da nas posetijo v obilnem številu. Bog živil!

Naznanilo

O SPREJEMU V ŠKOFJSKI ZAVOD SV. STANISLAVA V ŠT. VIDU NAD LJUBLJANO

za šolsko leto 1924/25.

Z zavod sv. Stanislava se sprejemajo zdravi, dobro vzgojeni dečki, zakonski sinovi dobrih, krščanskih staršev, ki so z odličnim ali vsaj z jako dobrim uspehom dovršili ljudsko šolo; zlasti taki, o katerih je upati, da se bodo po dovršeni gimnaziji posvetili duhovskemu stanu. — Prošnje za sprejem je nasloviti na škofijski ordinariat v Ljubljani. Prošnji naj se priloži krstni list in obiskovalno izpričevalo. Starši ali njihovi namestniki naj prošnje s prilogami prinesejo v zavod sv. Stanislava v času od 1. do 15. junija t. l. Z njimi naj pridejo obenem tudi njihovi sinovi, za katerih sprejem prosijo. Glede plačevanja in drugega dobe pojasnilo v zavodu. — Datum sprejemnega izpita bo naznanjen na rešenih prošnji.

Vodstvo zavoda sv. Stanislava v Št. Vidu nad Ljubljano, 10. maja 1924.

— Zopetna zahvala vsem dobrotnikom in so-trudnikom!

— Izredni občni zbor S. P. D. se sklicuje na ponedeljek, dne 19. maja t. l., v Ljubljani v dvoran Mestnega doma, I. nadstropje. Začetek zvečer ob 8. uri. Člani naj se izkažejo pri vходу z izkaznicami za leto 1924. Dnevni red: Volitev predsednika in odbora; eventualno slučajnosti.

— Vladinovska surovost. Belgrajski »Odojek« z dne 10. maja objavlja sledečo iz Splita mu doposlano brzojavko: »V torek, 6. maja je prišlo v Poljce okoli 40 žandarjev, ki so med kmečkimi otroci povpraševali, kdo da je klical »živijo Radič«. Otroke so nečloveško pretepali z bikovkami s palicami, s pestmi in jih suvali z nogami, in to otroke od 6 do 18 let stare. To je neverjeten skandal. Ljudje so do skrajnosti razburjeni. Da se izognemo žalostnim posledicam, prosimo intervencije na najvišjem mestu. — Dr. Gjuro Mimica, zdravnik.« — Kakšne bi bile šele volitve, če bi jih »vodila« Pašič in Pribečević!

— Razočarani in varani državni nastavljenici in železničarji. Iz Maribora nam pišejo: Žerjavova glasila »Jutro«, »Narod« in »Tabore« so od časa, ko je Žerjavov stric Pribečević uskočil k Pašiču, vsak dan po židovsko razglasila: Državni uslužbenici, železničarji in penzionisti dobijo od Pašič-Pribečevićeve vlade zvišane plače in izplačale se jim bodo doklade celo za nazaj. Take in enake obljube Žerjavovih demokratov in radikalov smo čitali vsak dan. Tu v Mariboru smo pričakovali 1. maja, da bomo rešeni mučnega položaja in da bomo z zvišanimi prejemki lahko začeli odplačevati svoje dolgeve. A kako so nas varali! S samimi obljubami nas krmijo! Celotno leto 1923 so od davkoplačevalcev pobirali Pašičevci neznošno visoke davke in takse a konto zblajšanja naših plač. Kam je neki Pašičeva vlada spravila te milijone? Varani in razočarani se bomo nad sedanjimi vlastodržci po svoje maščevali...

— »Po desetih letih«. Narodnosocialistična »Nova Pravda« piše pod tem naslovom z ozirom na znani oklic slovenskih demokratov »vsem, ki so bili konfinirani in internirani, sledeče: »Na obsojence, ki so presedeli med vojno po več let težke ječe radi političnih deliktov proti pokojni Avstriji, je gospod, ki je na ljubljanskem gradu ob začetku vojne preživel le prave medene tedne, očitvidno pozabil. Najbrže, ker je bilo med temi najvrednejšimi žrtvami najmanj sedanjih samostancev. Ker sta prinesla oklice nacionalnim spoznavalcem iz najtežje dobe le gori imenovana mladinska dnevnik, izgleda, da si hoče mladinska gospoda napraviti iz trpljenja avstrijskih žrtv monopolsko kupčijo v svrhu okrepitev sijaja mladinske struje. Pa ne bo šlo, gospoda! Čemu sedaj naenkrat ves ta tam-tam? Pa si vendar ne domišljate, da so bili oni tisoči na ljubljanskem gradu, v Thalerhofu, Lipnici, Paulsthor itd. itd. sami Vaši

sedanji podrepniki? Niti desetine jih ne spravite pod Vaš klobuk; temnanj, da bi v imenu vseh nastopali in zlorabljali slavno preteklost za sijaj Vaših dvih bankarskih dnevnikov. Poskrbljeno bo, da bodo prišli poleg g. dopisnika »Agence centrale« tudi še drugi do besede, ki so imeli z avstrijsko vojno justico vse hujšega opravka. Gospoda ste dobili mahoma velike oči. Le spomnite se nekoliko nazaj na one tisoče, ki so čepeli po raznih kotih istočasno, ko ste vi kljub vojaški justici uprav sijajno živeli in potem — izginili. Ostali so obsojenci v težkih ječah in pa interniranci po taboriščih. Vse drugo se je pravočasno spravilo na varno. Pripravljalni odbor išče malove vseh žrtev avstrijske justice. Nepotrebno delo! Idite na pokrajinsko upravo, bivši oddelek za narodno brambo odnosno komisija za terjatve proti bivšemu erarju (šef dr. Ignac Rutar). Tam boste našli nad 2000 prijavnih, točnih in obsežnih, med njimi tudi Vaše lastne, — in takoj boste imeli vse skupaj; imenike in zgodovino. — Samo svojih pristašev boste našli malo med njimi! Če greste še k dr. Zerjavu, boste izvedeli, da se je pri njem zgledala decembra leta 1920, ko je bil še predsednik deželne vlade, deputacija obstoječa iz dveh zastopnikov dobrovoljcev in dveh zastopnikov organizacije političnih preganjancev. Deputacija se je razgovarjala z dr. Zerjavom poldrugo uro, mu izročila spomenico in nato se je — razšla! Dr. Zerjav ni ukrenil namreč ničesar in vsled tega je bila tudi vsaka nadaljna organizacija in akcija nepotrebna. Da; eno smo le dosegli, da nam je danes avstrijska vojna kazna v sramoto in spodbujanje. Mesto priznanja redukcije, preziranje in degradacije! Hočete vzgledov?

— 10 dinarski bankovci (kovači) se lahko zamenjajo samo do 31. maja pri Narodni banki v Beogradu.

— Nesmiselna odredba. Belgrajska vlada je izdala naredbo, da se morajo odpuštili iz službe v javnih in zasebnih podjetjih vsi oni, ki niso naši državljani. Tako je mnogo koroških Slovencev, nadalje slovenskih Štajercev in Prekmurcev dobilo te dni uradno odpoved. Ne rečemo nič, ako se tirajo iz službe zagriženi Nemci, a da se Slovenci, ki so ob plebiscitu delovali na Koroškem za našo državo, izganjajo in se jim jemlje kruh, to je skandal.

— Lentulaj ali Čegetek? V svojih spominih pripoveduje dr. Tkalec, kako so približno pred 100 leti volili v Zagrebu podžupana za zagrebaško županijo. Volitve je vodil tedanji veliki župan Nikola pl. Zdenčaj. Kandidata sta bila dva: Lentulaj in Čegetek. Že nekaj dni pred volitvami so prišli v Zagreb Turapoljci (okolica Zagreba, op. ur.). Ti so jedli in pili, kar so mogli in zmogli. Na glavnem trgu so vsak večer pekli dva vola na ražnju in potočili po 12 polovnjakov vina. Ko je Lentulaj videl te gostije, je dejal pl. Zdenčaju: Vidim, da ne bom izvoljen. Imam premalo denarja! Nato mu reče pl. Zdenčaj: »Le miren bodi in prepusti to meni.« — Pride dan volitev. Volivci se zbero. Veliki župan proglasi kandidature Lentulaja in Čegetka. »Čegetek, Čegetek!« — zakliče zbrani zbor! Veliki župan zakliče drugič: »Lentulaj ali Čegetek?« — »Čegetek, Čegetek«, zavpije hrabri Turapoljec. Veliki župan vpraša tretjič: »Lentulaj ali Čegetek?« — »Čegetek, Čegetek«, vpijejo kmetje od vseh strani. Ko se je hrup nekoliko polegel, je veliki župan pl. Zdenčaj vstal in s svečanim glasom proglasil, da je izvoljen za podžupana — Lentulaj! — Take volitve bi danes rada imela Pribečević in dr. Zerjav.

— Pozor sadjerejci! Ko pridejo dnevi Pankraci, Servaci, Bonifaci — za sadje in cvetje so trije lumpaci! Pograbimo hitro grmovje, listje, stelo na kupe po sadonosnikih, kurimo, žgemo, smodimo s temi kupi ob treh zjutraj, da se gost dim vleže med dreve. Bomo obvarovali sadje pozebe. Ob železnici od Maribora na zgor in dol je pred 20 leti vse sadje ostalo, ni pozebilo, medtem ko so vse doline cele dežele strašno pozebo trpele. Gledali smo. Vedno so železniške lokomotive kadile dim. Le tam ob železnici pa je vse cvetje zdravo ostalo. Veliki pridelek sadja je bil le ob železnicah. To jim je podaril mesec maj!

— Nesreča pri gradnji ličko-hrvaške železnice. V sredo, dne 7. maja, se je ponesrečil g. ing. Radulović. Pri nadzorovanju dela je nesrečno padel z okroglo 16 m visokega mosta v bližini postaje Padine in si nalomil vrat. — Istega dne se je tudi smrtno ponesrečil seljak Kalat, ki je padel raz 5 do 6 metrov visokega nasipa in se ubil. Ing. Radulovića so prepeljali v šibeniško bolnišnico, a je malo upanja, da bo okreval.

— Dr. Miloš Besarović je prišel — kakor vsako leto meseca maja — ordinirati v Karlovih Varih (Karlsbad) v hiši »Leoparde«.

— Na naslov vojaške uprave. Pred par leti sem dal svojega popolnoma zdravega sina v pešadijsko podoficijsko šolo v Zagrebu. Dečko je pridno napredoval ter prišel kot podnadarjenik v Triglavskemu pešpolku v Ljubljano. Vsled naprov v službi je poprej zdrav fant obel na znatnem razširjenju srca ter bil radi tega začetkom decembra 1923 kot stalno nesposoben odpuščen iz vojaške službe. Navzlic temu, da je od tedaj minilo že pet mesecev, do danes moj sin še ni v posesti onih prejemkov, ki so mu zakonito zajamčeni. Fant je brez vseh sredstev ter za vsako delo nesposoben, nima od česa živeti, a vojaška uprava se ne zmeni, da bi mu dala ono, kar mu gre.

Vsi tostvarni koraki so bili brez uspeha. Pri sprejemu v zgoraj imenovano šolo je moral moj sin predložiti tudi vsakojaka spričevala, ki bi jih moral pri izstopu iz vojaške službe dobiti nazaj. Vse moje intervencije in prošnje so bile zaman, na moje pravilno kolekovane prošnje in urgence se nobena oblast ne gane, da bi vrnila mojemu sinu listine, ki so njegova edina last in brez katerih ne more dobiti nobene službe. S kako pravico se ti dokumenti mojemu sinu zadržujejo, mi je uganka. Ni dovolj, da mi pošlje vojaška uprava mesto zdravega sina bolnega domov, češ oče sedaj ga pa redi in neguj, mesto da bi se za sina tamkaj skrbelo, kjer si je nakopal bolezen, sedaj se mu pa zadržujejo še listine, brez katerih moj sin ne more biti. Merodajne činitelje pa prosim, da takoj potrebna ukrepejo, da dobi moj sin v najkrajšem času svojo invalidsko podporo in pa svoje zasebne dokumente, ki mu jih vojaška uprava brez vsake pravice in neopravičeno zadržuje. Upam, da bo to za danes zadostovalo. — G. J. Ljubljana.

— Potovanje v Pariz za polovično ceno v vseh vlakih in razredih je omogočeno vsem, ki se zanimajo za Olimpijske igre. Tudi netele-movalci, to je vsi oni, ki si žele v teh dneh ogledati Pariz, se lahko poslužijo ugodnosti polovične vožnje. Radi vmesnih držav med Francijo in Jugoslavijo, je potrebno skupno potovanje, vsled česar bo Jugoslovanski Olimpijski odbor določil enotne potovalne dneve vseh udeležencev ter si bo mogel izbrati vsakdo najprimernejši termin. Za doseg polovične vožnje naj pošljejo zainteresenti svojo sliko in opis na izvršni odbor za VIII. Olimpijado v Zagrebu, Nikoličeva 14 ali na Olimpijski pododbor v Ljubljani. Preskrba legitimacij se izvrši brezplačno, ter traja ca. 3 tedne. Prva skupina odide z Jugoslovansko nogometno reprezentanco med 15. in 20. t. m. ter se bo točen dan odhoda javil v dnevniki. — Jugoslovanski Olimpijski pododbor.

— Vojašine prost mladenti s parletno pi sarniško prakso, a sedaj brez vseh sredstev, išče kakoršnekoli primerne službe. Naslove sprejema uprava »Slovenca« pod šifro »Praktikant«.

— Smrtina nesreča. Inženir Dušan Sli-vič iz Sarajeva je bil pred par dnevi v Ba-reških šumah, kjer je nadzoroval šumsko de-lo. Po izvršenem ogledu ga je spremil goz-dar do zadnje postaje, odkoder je hotel Sli-vič odjedati domov. Pri zabujanju konja pa se je mož spodtaknil in omahnil iz stopala, pri čemer se mu je sprožila lovska puška, ki jo je nosil obešeno preko rame. Nesrečen slučaj je hotel, da se mu je sprožil pri tem petelin, in kroglica je zadela Sličiča v prsa. Odpeljali so ga takoj v bolnico v Sarajevo, kjer pa je kmalu po dohodu vsled izkrva-vitve umrl.

— Avtomobilska nesreča. Veliki poštni avtomobil proge Zadvarje—Imotski se srečal na poti dvoprežni voz. Ko je opazil sofer, da se konji plaše, je vozil tik ob robu ceste. Pri tem pa je trčil avto v občestni mejnik in se je preuknil v več kot 2 m globok jarek pod cesto. Voz se je skoro popolnoma razbil, trije potniki so težko ranjeni, sofer pa je ostal nepoškodovan.

— Nesreča na železnici. Na lokalni hrvaški progi Bjelovar—Galovec je povozil ju-tranji vlak, ki odhaja iz Bjelovara ob 5. uri 40 min. seljaka Miška Štefeka iz Stare Rač-ne. Mož je hodil po progi. Na ovinku ga je prehitel vlak in ga podr. Dobil je težke poškodbe na glavi in na desni nogi. Spremlje-valci vlaka so opazili nesrečo, ustavili vlak, naložili ponesrečenca v službeni voz in so ga prepeljali v Bjelovar, kjer so ga odvedli v tamošnjo bolnico.

— Raze tatvine in vlomi. Mlinarju in posestniku Juriju Kuncu v Poljanah je ukra-del hlapec in mlinar Konrad Kranjc iz skri-vališča v mlino okoli 7000 Din gotovine v našem denarju, dalje bankovce za 20 dolarjev in posojilno knjižico, ki pa je bila že brez vrednosti. Kranjc je s plenom neznano kam, bržkone preko meje pobegnil. — Čevljarske-mu mojstru Antonu Janešku v Zeleni jami je poveril delavec Josip Leskovec, doma od Sv. Ruperta pri Jurkloštru, par novih in par starih čevljev v skupni vrednosti 400 Din in je neznano kam pobegnil. Napravil je tudi bržkone še več drugih nerodnosti, ki pa še niso prijavljene. — K posestnici Jožefi Kref-tovi v Dencah pri Bočni sta prišla dva ciga-na. Eden je igral citre in med tem, ko je žena poslušala godbo, je drugi ukradel par čevljev in nekaj obleke ter perila in je iz-ginil. Citrašu je dala žena še dobro popot-nico, ko pa je odšel, je videla, da mu je dala odveč. — Posestniku Juriju Karnovski v St. Petru v Savinjski dolini je bil ukraden izpod kozleca ročni voziček na štiri kolesa, vreden 1250 Din. Voziček je zeleno pleskan. — Nekl znani Zdravko Lotrič, ki ima na vesti že več tatvin, je vlomil v stanovanje Scag-nettija v Metelkovi ulici v Ljubljani in je ukradel hlapec Debeljaku pleten ročni kov-ček, v katerem je imel črno obleko, hlače, jopič, površnik in usnjato denarnico z vse-bino 300 Din. Gospodarju pa je ukradel tat moško, črno pleskano kolo z novimi plašči znamke »Styria«, vredno 1000 Din. — Iz shrambe za gasilno orodje pri žagi Franca Kuralta v Kranju je bilo ukradeno več vod-nih cevi iz platna po 10 m dolgih, ena želez-na cev in priklop za cevi z nastavkom iz me-denine v skupni vrednosti do 8000 Din.

— Zdravilišče Slatina-Radenci. Slatina-Radenci, Slovenija, edino zdravilišče v kralje-vini S. H. S. za srčne, ledvične in mehurčne bolezni. Naravne ognjenokisle kopeli, pitne kure z Radensko vodo. Terapija in Roentgen. Izvrsni zdraviliški uspehi. Električna razsvet-ljava in radio-zabave. Nizke cene. Vprašajte svojega zdravnika in zahtevajte prospekte. Sezija od 1. junija do 15. septembra. Pred in po glavni seziji 40 odst. popusta na sobe. 2180

Nespameten si,

ako si delaš skrb radi nakupa oblačil. Veruj, da boš ugodno nakupil najlepše obleko le pri tvrdki DRAGO SCHWAB — Ljubljana.

štajerske novice.

Š Okrajni zaupni zbori županov, občinskih odbornikov in drugih vodilnih mož SLS se vršijo poleg že objavljenih: v četrtek 15. maja ob 9 v Jarenini v Posojilnici za vse občine župnij Jarenina, Sv. Ilj, Sv. Jakob, Sv. Marjeta. — V torek 20. maja ob 9 v Gornji Kun-goti pri Senokoviču za župnije Gornja Sv. Kungota, Svecina, Sv. Jurij in Sv. Križ; v ne-deljo 25. maja pa bo enak shod pri Sv. Ju-riju ob Taboru za okraj Vransko.

Š Občinske volitve so razpisane na Šta-jerskem za okraj Vransko.

Š Vozni red na železnici Celje—Dravo-grad, je vzor, kako bi vozni red ne smel biti, in ki ga lahko imenujemo po novem pravi nered vožnje. Ker trajajo te razmere že nad 4 leta, in se nade na izboljšanje niso ures-ničile, tako da se je zadnji čas že v javnih korporacijah kot na celjskem magistratu o tem razpravljalo, naj služi ta notica kot zad-nji apel na ravnateljstvo v Ljubljani, da te neznosne razmere odpravi, ali pa si naj po-prej še posebna komisija ogleda, kako ljudje poleg brvi vodo brejedo, to se pravi poleg železnice s povratnimi listki peš hodijo, da pridejo prej na cilj, kakor bi z vlakom za-mogli. Če ima kdo iz Celja opravka na pr. v Zalcu nekaj nad 2 uri, v St. Petru piči 2 uri, na Polzeli 1 in pol ure, v Rečici 1 uro, v Šo-štanju nad pol ure, mora, če se posluži že-leznice zamuditi cel dan, t. j. od pol 8 zjutraj do 7 zvečer, vključ temu, da vozijo dnevno 3 vlaki gori in dol. A vsi ti vozijo tako, da se jo le težko železniške vožnje posluževati. Ob 8 zjutraj iz Celja odpotujoči se mora vrniti z vlakom, ki pride ob 11. uri nazaj v Celje, ali pa cel dan zamuditi. Če pa kdo popoldne ob pol 4 potuje iz Celja, se mora žuriti na vlak, ki pride ob 7. zvečer v Celje. Torej se mora za vsak količnik daljši opravke za pol do 2 uri žrtvovati cel dan, ali pa kar mnogi rajši storijo, gre se peš. Ravno tako nimajo ljudje iz Savinjske doline nobene prave zveze v Cel-je. Kdor ima popoldne med 8 do 11 uro opra-viti v Celju, in takih je največ radi raznih ura-dov, mora žrtvovati cel dan od 6. zjutraj do 5. popoldne. Dasiravno vozi ravno toliko vlakov, kot pred vojsko, vendar zveze niti za eno četrtino niso tako ugodne in se ljudje čudijo, zakaj mora biti nova slabše od sta-rega. Večerni vlak ob pol 9 iz Celja je brez potrebe, kajti potniki iz Ljubljane, Zagreba ali Maribora, redki po številu itak ne čakajo tam na večerne odhode, da potem po noči ob-tičijo v Sav. dolini po kolodvorih, marveč si privoščijo, če že ostanejo do večera v Ljub-ljani itd. dotično mesto s svojim komfortom in gledališči itd. za en nočni odlog, ali pre-nočijo v Celju. Tudi ni jasno, zakaj se ne-deljski zjutranji vlaki uvedejo še le s 1. ju-nijem. Mari bi se s 1. oktobrom, da se ne po-služijo izletniki lepih majniških izletov! Že-lja vseh gospodarskih krogov je: eden vlak naj gre iz Celja zjutraj, kakor do sedaj, drugi popoldne med 1 in 2 uro, tretji zvečer med 6 in pol 7 uro, kakor pred vojsko. Nazaj pa naj pride eden zjutraj med 7. in 8. uro, drugi med 2. in 3. uro popoldne in zvečer med 7. in 8. uro. S tem bi bilo vsrečeno splošnim interesom vsega prebivalstva, ki je navezano na to železnico bolj kot onim zaostalim pli-čkom, ki včasih pozno na večer potujejo iz Ljubljane, Zagreba in Maribora. Ustrezno pa bi bilo tudi blagajni železnice, ker bi se veliko več ljudi vlaka poslužilo kakor pa do sedaj. Torej komisija na noge.

Š Za baziliko Matere milosti v Mariboru se vlivajo v zvonolivarni inž. Bühl novi zvo-novi. Slovesnost blagoslovljenja se bo vršila še tekom letošnjega leta.

Š Dr. Vekoslav Kukovec je vstopil kot kompanjon v advokatsko pisarno dr. Fr. Ir-goliča.

Š Novi tečaji za strojepisje, slovensko in nemško stenografijo ter knjigovodstvo (zaseb-ni pouk) začnejo na zasebnem učilišču Ant. Rud. Legat v Mariboru dne 2. junija t. l. ter trajajo 4 mesece. Vpisovanja in pojasnila v trgovini s pisalnimi stroji Ant. Rud. Legat, Maribor, Slovenska ul. 7 telefon 100.

Š Drava je vsled neprestanega deževja silno narasla. Na mnogih mestih se je pri-čela povodenj. V ptujskem okraju posebno pri St. Janžu in Sv. Marku valovi odnašajo cele kose rodovitnih njiv in travnikov. Pašić—Pri-bičevićeva vlada deli milijone med korupci-oniste, a za regulacijo ni denarja.

Š Zastoj v opekarnah. Opekarni v Mari-boru in Račah so prenapolnjene vseh vrst opeke. Lastniki razglašajo, da so znižali cene opeki za 20 odstotkov. Delavce odpuščajo. Cen-tralizem vleče ves denar iz Slovenije v Bel-grad in zategadelj ni denarja za zidanje.

Š Gostilno Neudl v Mariboru na voglu Po-breške in Tržaške ceste je kupil mesar g. Fr. Filipič.

Ljubljanske novice.

Š Govorilne ure kluba občinskih svetni-kov SLS za stranke so vsak ponedeljek od 5 do 6. popoldne v tajništvu SLS za Ljubljano v Jugoslovanski tiskarni, II. nadstropje.

Š Umrli so v Ljubljani: Alojzija Krakar vdova umirovljenega poštnega odpravnika, 84 let. — Jožef Rezman, posestnikov sin, 20 let — Makso Kopitar, trgovec, gostilničar in po-sestnik, 43 let. — Zofija Uranič, posestnikova hči, 3 dni. — Božena Lasič, zasebnica, 20 let — Alojz Curk, nadsprevodnikov sin, 2 leti.

Š Promenadni koncert muzike Dravski-div. obl. v nedeljo 11. t. m. v »Zvezdic« s začne ob en četrt na 12. Spored: 1. Kašpa-rek: Marš prezidenta Masaryka. 2. Smetana Odlomki iz opere »Poljub«. 3. Zajc: Iztočna zora. 4. Smareglia: Predigra k operi »Cor-nelius Schut«. 5. Jaki: Čehoslovak in Jugo-sloven. 6. Offenbach: Valček iz opere »Hof-manove pripovedke«.

Š Beračenje po mestu posebno ob petkih in pa tudi med tednom se je zopet zelo raz-širilo po mestu. Policija je postala vsled tega jako pozorna in je že več beračev in beračic pri-jela. Med temi pa niso samo starci in starke, ki so res usmiljenja vredni, marveč je tudi več takih beračev, ki se našetijo, beračijo po hišah in imajo morda pri tem še kake druge namene, namreč da ali sami kaj vzamejo ali pa si ogledajo razmere v hišah.

Š Pazite na kolesa! V zadnjem času so se zopet začeli pojavljati predrzni tatovi ko-les, ki samo iščejo priliko, da pustijo kolo nezavarovano pred kako trgovino ali gostil-no ali v kakš veži. Včeraj je bilo zopet ukra-deno iz veže Kušarjeve trgovine zasebnici M. Bačičevi iz Kozarij žensko kolo znamke »Kin-ta« tvor. štev. 280.016 vredno 2000 Din.

Š Prijet tat. V Cegarjevi ulici so are-tirali predvčerajšnjim dopoldne čevljarskega pomočnika Josipa Kralja iz Tržica. Ovadilo ga je namreč orožništvo iz Begunj na Gorenj-skem, da je ukradel svoji sorodnici Ivani Ahačičevi v Zlatni več kosov suhega mesa in klobas, steklenico žganja in par čevljev v skupni vrednosti preko 1000 Din.

Š Policijske ovadne. Včeraj je bilo pri-javljenih 19 ovadb in sicer radi tatvine 1, radi kaljenja nočnega miru 1, radi prestopka cest-no policijskega reda 6, radi prestopka poli-cijske ure 3, radi pasjega kontumaca 3, radi razgrajanja na cesti 1, radi žaljenja straže 1 radi nevarne grožnje 1, radi poškodbe tuje lastnine 1 in radi kršenja zglaševalnih pred-pisov 1.

Š Pristna dolenjska črnina se zopet točl po 48 K liter v gostilni pri Bučarju na Po-ljanski cesti 19.

Cerkveni vestnik.

c Konkurnega izpita v sredo, dne 7. in v četrtek 8. t. m. so se udeležili sledeči gg. iz prve polovice: Anton Demšar, žup. uprav. v Starem trgu pri Ložu; Janez Dovč, kaplan v Horjulu; Franc Kanduč, žup. uprav. na Bab-nem polju; Alojzij Peček, kaplan v Stopičah; Andrej Stare, kaplan v Radovljici; Janez Vil-fan, kaplan v Polhovem gradu. Iz druge po-lovice: Franc Golmajer in Anton Gornik, kap-lana v Smihelu pri Novem mestu.

c Križanska moška in mladeniška Mariji-na družba se udeleži z zastavo današnje pro-cesije pri cerkvi sv. Jožefa. Društveniki se zbiramo pri družbeni zastavi pri cerkvenem glavnem vhodu. Pričetek pobožnosti ob 4. uri popoldne.

Dijaški vestnik.

d Euharistični odsek akademske kongre-gacije ima danes ob pol 7 zvečer v Marjani-šču uro molitve z blagoslovom. Iskreno vab-ljeni vsi tovariši!

Kmetijstvo in ljubljanski velesejem.

IV. Ljubljanski vzorčni velesejem, ki se bo letos vršil od 15. do 25. avgusta, se bo odlikoval z bogato izložbo najrazličnejših obrt-nih in industrijskih izdelkov. Kmetijski pro-izvodi in izdelki kmetijske in kmetijsko-stroj-ni industrije pa se bodo letos pokazali v večjem obsegu in boljši luči, kakor dosedaj ter bodo tvorili posebe oddelke letošnje velesejske prireditve. Uprava bo skrbela, da se pokažejo na velesejmu proizvodi naše kmetijske indu-strije in pa da se postavijo na ogled različni drugi industrijski proizvodi in obrtni izdelki, ki stoji s kmetijstvom v najtesnejši zvezi. Našim kmetovalcem kakor tudi različnim gospo-darskim društvom bo na letošnjem velesejmu dana najlepša prilika, bliže spoznavati, izbi-rati in naročati.

Uprava velesejma si je stavila hvalevred-no nalogo, da se sporazumno z zastopniki kmetijstva loti tudi tega dela, ne le v prilog prodaje raznih kmetijskih proizvodov, ampak tudi v prilog lažje preskrbe gospodarskih po-trebitv.

Poravnajte naročnino!

Prosveta.

Dr. Joža Glonar:

Na »Slavčev« razstavi.

Pesem dar je iz neba,
ki srce veselo vžiga;
kadar tare skrb duha,
petje ga nad prah povzdiga.
In ker pesen zbujala slast,
bratje, v petji se družimo
ter med širi svet nosimo
drage domovine čast
»Slavčev« geslo.

V sedemdesetih in osemdesetih letih preteklega stoletja se je narodno življenje med nami, posebno pa v Ljubljani, živahno razmahnilo. Delo dobe taborov in čitalnic je začelo nositi plodove, narodna zavednost je iz krogov inteligence vedno bolj prehajala v širše narodove plasti. Stare narodne organizacije, ki so vodile narodno borbo, so z vednim prirastkom oseb in nalog postale pretesne, med narodnimi delavci se je začela popolnoma naravna diferenciacija po stanovih. Tako je bilo treba samo majhnega povoda, da se je iz čitalniškega pevskega zbora pred štiridesetimi leti izvršila delna secesija, ki je ustvarila »slovensko delavsko pevsko društvo Slavec«. To pevsko društvo slavi letos svojo štiridesetletnico, ki jo nazorno kaže pred očmi razstava, ki jo »Slavec« razkazuje v svojih lokalih v »Narodnem domu«.

Da je ta ustvaritev bila popolnoma naravna, je pokazal ves razvoj društva, ki je izšlo iz nekake centralne točke, čitalniškega pevskega zbora. Tega zbora že davno ni več, poglavlje je mnogo mladik, ki se veselo razvijajo naprej in je po opravljeni nalogi lahko mirno razpadel. Prvo razpadanje se je začelo v letu 1883, ko so se delavci med člani čitalniškega pevskega zbora o priliki cesarskih svečanosti čutili kot delavce in kot Slovence zapostavljene. Da si poiščejo za svoje nadaljnje delovanje primernih tal, so se secesionisti vpisali v »Delavsko izobraževalno društvo« v Ljubljani, kjer so dosegli, da se je poleg drugih predmetov poučevalo tudi petje. Mednarodna barva socialističnega društva, v katerem se je pelo nemško in slovensko, pa jih ni zadovoljevala. Ker v društvu niso mogli doseči samo slovenskega petja, so izstopili in sklenili osnovati posebno slovensko delavsko pevsko društvo, ki bi temeljilo na izključno narodni podlagi. Ustanovnega občnega zbora tega novega društva, ki se je vršil 18. maja 1884 pri »Lozarju« — takrat se je imenoval »Zur Stadt München« — se je udeležilo nad 80 pevcev in tako se je 9. julija 1884 že lahko vršil prvi redni občni zbor.

Kot glavno sredstvo svojega namena si je »Slavec« izbral slovensko in slovansko pesem, ki jo je kot redko katero enako slovensko društvo v dolgi dobi svojega delovanja nosil ne samo po slovenskih krajih, ampak tudi ob njegovih mejah in med Hrvatice in Čeha. Skoro ni kraja na Slovenskem, kjer v tej dobi ni pel, ne narodne slavnosti, ki se je ni udeležil, ne veselega ali žalostnega dogodka med Slovenci, pri katerem ni sodeloval. S pesmijo je nosil slovensko in slovansko zavest med naše »male ljudi« in tako podpiral delo naših narodnih voditeljev in bil ves čas odlični vzdržujoči element celokupnega našega narodnega dela. Sistematičen pouk v petju, ki ga je pri njem od nekaj uveličen — danes ga vodi prof. Brnobič — je skrbel za svoj naraščaj in tako spretno ušel nevarnosti, ki izhaja iz precejšnje nestalnosti njegovih članov: pevec, ki je iz »Slavčevega« ljubljanskega zbora odšel drugam, je bil tam že izvežban narodni delavec in je drugod širil »Slavčev« ideje. Iz njegovega pevskega zbora se je rekrutiral prvi stalni operni zbor, ki je v naši operi nastopil že l. 1885. Tako je »Slavec« neločljivo spojen z zgodovino te naše eminentne kulturne institucije.

Kakor vlada med člani samimi najboljše soglasje in plemenito stremenje je skupnimi idealnimi cilji, tako sodeluje tudi »Slavec« sam z vsemi narodnimi društvi, posebno pevske sili v Ljubljani. Na njegovo iniciativo se je že ob njegovi desetletnici osnovala »Zveza slovenskih pevskih društev«. Njegovo delovanje je razvidno iz dveh poročil, ki jih je izdal v tisku ob svoji desetletnici in ob svoji petindvajsetletnici, najbolj vidno pa ga stavi pred oči njegova »historična« razstava, ki je postavljena v »Narodnem domu«.

Redka so društva, ki so v tako dolgi dobi imela samo pet različnih predsednikov; njegov današnji predsednik je že od leta 1892. sem — g. Dražil, ki praznuje letos ob enem tudi štiridesetletnico svojega članstva. Enako redka pa so tudi društva, ki bi s tako skrbno ljubezno shranjevala zgodovinske dokaze svojega delovanja. Če vstopiš v razstavo, se ti odpre naravnost cel arhiv društva, in pokaže se ti na prvi pogled, v koliki meri je bilo društvo udeleženo pri našem narodnem delu. Poleg zastave in trakov, darov naših rodoljubov, boš videl skrbno zbirko programov in časopisnih poročil v raznih jezikih, po katerih se da takorekoč od dne do dne zasledovati »Slavčeva« zgodovina. Če te zanima literarna zgodovina, se boš ustavil ob rokopisih Aškerca, Cimpermana, Gregorčiča, glasbenik bo z enakim zanimanjem ogledoval pisavo Volariča, Hajdriha ali Benjamina Ipavca. Poleg diplom in darov slovenskih in hrvaških mest se postavljata Praga in Tabor s svojimi krasnimi albumi, ki sta jih poklonila »Slavcu«.

In če si nagnjen k meditacijam, boš tudi

zanje dobil gradiva dovolj! Pokazali ti bodo fotografijo trojice — Hribar, Klofač, Ribaf — ki se je komandantu posadke, ki je med vojno zasedla miroljubne prostore »Slavca« zdelo tako nevarna, da jo je dal s papirjem prelepti, da bi se kdo od nje ne nalezal kakšnega subverzivnega duha! Ob veliki sliki Lundra, »Slavčevega« člana, se boš ustavil in se vprašal, koliko mora biti človek danes že star, da mu to ime še nekaj pove in koliko časa bo še treba, da bo v slovenskem spominu sploh obdelano. In ob značilni pisavi Strossmayerjevi se boš zamislil nad željo, ki jo je ta veliki mož l. 1888. izrekel v pismu »Slavcu«, ko ga je imenoval za svojega častnega člana, naj bi se »ljubi Bog, ki je pravičen in usmiljen, v obilni meri spomnil pravih bratov Slovencev in Hrvatov, in jim dal uživati ono srečo, ki so jo zaslužili s svojo krvjo in s svojo poštenostjo.«

Iz našega glasbenega življenja.

»Slavčev« slavnostni koncert za društveno 40 letnico nam je za uvod podal Smetanovo overture iz opere »Libuše« — veličasten nastop kraljev in mogočnikov, ki se zgrinjajo od vseh strani v neizbežni poplavi mogočnih fanfar. Dr. Čerin nas je po odmoru seznanil še s Čajkovskega »Slovansko koračnico« (Marche Slave), ogromno skladbo, ki je pozajela pekočo gorest nad nesrečno usodo gnetenih, tep-tanih, uničevanih slovanskih rodov, ki pa vseeno ne klonijo, ampak pred ponovitvijo glavne stavke v čudno ljubkem gibkem protistavku dokažejo, da so v globinah slov. duševnosti skrita zagonetna vrela, polna divnih življenjskih sil. G. Betetto, ki je sodeloval kot solist, je znova dokazal, da je pevec veličastva, plemenitosti, iskren, brez vsakršnega ponarejanja; vse je pristno prvovrstno: glas, tehnika, čustvo; gorje slovenski pevski umetnosti, če bi ta stebel, ta neprekošeni pevski vzor omahnil in bi ga prestregli tujci, ki komaj čakajo, da se z njegovo umetnostjo obogate. — Ga. Lovščetova je istotako pristena, zlat, dehteč slovenski cvet; njena moč je v ljubki nežnosti, zvonki jasnosti, pristrni milini. Prožnosti, zaokrožene mehko-be, sladke lepote v višini, kakor jih je n. pr. razvijala zlasti v Glieriovi »Jutranji zarjci«, boš zastoj iskal, te so danes izključno njena last.

Zbor se je pod Brnobičevim vodstvom, s čigar dvema mehkima stvarcema je nekoliko trdo začel, splošno prav lepo razvijal; poleg mogočnih učinkov (v Adamičevi veličastni: »Ecce dolor« ali v Premrljovi imenitni »Jugoslavski himni«) se je povzpeli tudi do plemenitega z iskrenim čustvom rahlo naznačenega izraza. (N. pr. v Gerbičevem »Žitnem polju«, deloma tudi v Brnobičevih dveh, le da je bilo tu semtertja očitno kaj samo zaradi tehnike narejenega n. pr. nekaj brez vidnega vzroka dinamično razpoteženih zlogov (na besedah »mlada«, »njega«, »moje«); pa smo se veselili zopet jako lepo pripravljenih sunkov. V Premrljovi skrajno lirčno zamišljeni, čeprav pogosto v pompozna orkestralna sredstva odeti glasbeni meditaciji ob »Solčni pesmi« v. Frančiška« je zbor vsled nekoliko močnega orkestra marsikje tonil in, da vzplava na vrh, se zato mestoma sunkovito zagnjal. — Zbor s pevovodjem očitno stremi za najvišjimi vzori. Če mu zastavljeni korak ne omaga, se bo iz zbora, ki mu je bil dolgo vrsto let namen z lepo pesmijo buditi narodno zavest, gojiti družabnost, razvil v zbor, ki si je pred vse druge namene postavil pevsko umetnost. Še tega ne smemo pozabiti, da je v Lajovcu (»Zunaj na lahko sapica pihala...«) veliko barvne simbolike, da je Brnobič v »Jutru« tenko prislusnil Lajovčevim božajočim strunam — lepo je zvenelo motivično spremljanje; g. H. Svetelj se je izkazal jako spretnega pianista in obzirnega spremljevalca. . . .

pr Mladino opozarjamo, da se XII. mladinsko predavanje, ki je bilo določeno za danes dopoldne, ne vrši in da je isto preloženo na nedeljo 25. t. m.

pr Ženski zbor državnega učiteljskega v Mariboru, broječ 70 pevke, priredi v soboto, dne 17. t. m. ob 8. uri večer v dvorani Filharmonične družbe, pod vodstvom svoje učiteljice gđe. Ropasove koncert, na katerem izvaja celo vrsto slovenskih in slovanskih ženskih dvo-, tro- in četverpespevov deloma s spremljevanjem orkestra. Pri koncertu sodelujeta violonistka ga. Brandl-Pelikanova iz Maribora in pa operna pevka Zora Ropasova. Občinstvo opozarjamo na ta koncert, ki ga prirede Mariborčani v Ljubljani, vstopnice so pa v predprodaji v Matični knjigarni.

Narodno gledališče.

DRAMA.

Nedelja, 11. maja: »Izgubljene duše«. Izven.
Ponedeljek, 12. maja: »Dom«. Red C.

OPERA.

Nedelja, 11. maja: »Gorenjski slavčeki«, ljudska predstava. Izven.
Ponedeljek, 12. maja: »Carjeva nevesta«. Red D.

Gospodarstvo.

Naša valuta v prvem četrtletju 1924.

Kako se je gibala vrednost dinarja na dveh inozemskih borzah, t. j. v New Yorku in Curihu povprečno tekom prvih treh mesecev leta 1924., kažejo sledeče notacije dinarja: New York januarja 1.14, Curih 6.55, februarja New York 1.24, Curih 7.06, marca New York 1.24 Curih 7.16. Iz teh preglednih števil je razvidno, da se dinar v mesecu februarju povzdignil v Curihu nad 7 švicarskih frankov (za 100 dinarjev in da se je ta dosežena višina obdržala tekom prihodnjih dveh mesecev, t. j. marca in aprila.

Vendar pa te številke ne nudijo točne slike o razmerju sedanje vrednosti dinarja napram zlati pariteti. Vrednost dinarja je bila (ne vzeto po curiškem kurzu, ker je tudi švicarski frank padel z ozirom na predvojno vrednost, ampak po newyorški borzi, ker je edino dolar obdržal svojo predvojno višino in ker dolar predstavlja sedaj zlato vrednost) tekom meseca januarja 5.91 odstotkov predvojne, februarja 6.42 odstotkov in marca 6.43 odstotkov. Ali povedano z drugimi besedami: zlat dinar je bil v januarju letos vreden 16.92 papirnatih dinarjev, v februarju 15.58 in v marcu 15.55 papirnatih dinarjev. Izmed ostalih važnejših valutnih tržišč, za katere smo sestavili podatke, omenjamo: 1. London (v dinarjih za funt šterling) povprečno tekom januarja 1924 375.9, februarja 351.6, marca 347.9. Z ozirom na padanje ali dvig dinarja, se razumejo številke takole. Čim višji je kurz dinarja, pa raste vrednost dinarja.

2. Dunaj. Tekom posameznih mesecev se je gibal tečaj dinarja (za 100 Din) sledeče: januarja 80.360 avstrijskih kron, februarja 85.700 in marca 86.900 avstrijskih kron.

3. Berlin. Dinar je notiral v prvem četrtletju na berlinski borzi sledeče (za 100 dinarjev): januar 4.84 zlatih mark, februar 5.35 in marec 5.53 zlatih mark.

To so najvažnejši podatki o gibanju kurza dinarja povprečno tekom prvih treh mesecev l. 1924. na najvažnejših nizozemskih borzah.

Sladkorna kriza v Ameriki.

V Ameriki se pojavlja sladkorna kriza, ki se bo prav gotovo poznala tudi v Evropi. Družba za čiščenje sladkorja poroča, da imajo do začetka sladkornega leta v septembru na razpolago še milijon ton sladkorja in da ga bodo na vsak način skušali prodati pred septembrom. Iz sladkornih dežel Evrope in Amerike prihajajo poročila, da bo novi pridelek zgođen in obilen. Ze zato bo morala cena na svetovnem trgu pasti; padla bo pa tembolj, če stare zaloge ne bodo pravočasno prodane. Ze koncem aprila so se pojavili na svetovnem trgu občutni padci v cenah. Producenti surovega sladkorja so zelo vznemirjeni, zlasti vsled napovedi washingtonskega poljedelskega ministrstva o velikanski produkciji v prihodnjem gospodarskem letu. Obenem se bo začel hud konkurenčni boj med trstnim sladkorjem in sladkorjem iz pese.

Za Unijo najvažnejša sladkorna dežela je otok Kuba. Mislijo, da bo producirala 3.8 milijonov ton sladkorja. Če priračunamo še druge ameriške dežele sladkorne produkcije in če odštejemo številke za eksport, ostanejo še zmeraj trije milijoni ton. Skupna unijska produkcija — s Kubo vred — je bila koncem marca že za 118.565 ton večja kakor lani ob istem času.

Francosko prvenstvo v pre-mogu in železu.

Francija ne gre samo za tem, da b. idosegla v Evropi prvenstvo v železni produkciji; hoče pospešiti tudi produkcijo premoga do višine, da bo popolnoma prosta in neodvisna od »akupa inozemskega premoga. Poleg lastnega premoga dobiva tudi veliko reparacijskega, iz Poruhrja. Pride k temu še saarski premog z začasno produkcijo enega milijona ton.

Ze lani je Francija predvojno produkcijo skoraj dosegla. Nakopali so 38.6 milijonov ton premoga, od teh 5 v Lotaringiji. Uporaba je znašala 66.7 milijonov ton; poleg reparacijskega premoga so morali uvažati torej tudi še drug premog, angleški. Na drugi strani je pa eksportirala Francija 3 milijone ton. Letos računajo s 45 milijonsko produkcijo. Tudi produkcij okoksa hočejo zvišati na mesečnih 250 tisoč ton. Premogovniki v severni Franciji delajo že s skoraj stoodstotno predvojno kapaciteto, drugi še ne. Uvoz angleškega premoga je od meseca do meseca manjši, in Francija upa, da bo kmalu samostojna.

Še lepši so pa upi v železni industriji. Lanskega leta ne moremo primerjati, zaradi štrajka v Poruhrju. Letos pa upajo, da bodo železa in jekla napravili vsakega za 10 milijonov ton. Sicer je pa imela že leta 1923. Francija v svetovni produkciji železa veliko vlogo. Od skupnega železnega in jeklenega eksporta najvažnejših držav — Anglije, Amerike, Nemčije, Belgije — je prišlo na Francijo 17.3 odstotke (leta 1913. samo 3.6, 1920. 7.9 odstotkov), na Nemčijo 11.2 (leta 1913. 39.3). Poleg eksporta pa porabi Francija zelo veliko blaga tudi doma, zlasti ker se gradi toliko obnovitvenih del. Zato bo tudi potem, ko bo vsled rastočega franka eksport zaostal, vsled doma-

če potrebe produkcija lahko še zmeraj vse blago prodala. Glede Nemčije moramo pripomniti, da se poleg drugih momentov na zmanjšanih odstotkih pozna zguba Gornje Slezije.

Štrajk v nemškem premogarstvu.

V nemških premogovnih okrajih se je boj za delovni čas spet začel, v Poruhrju je štrajk že izbruhnil, in na tisoče delavcev je brez dela. Tudi v Gornji Sleziji je gibanje premogarjev že zelo močno. Gre za odpravo oziroma za zopetno vpeljavo osemurnega delavnika. Pogodbe so potekle in delavci ne marajo delati več kakor sedem ur. Menda so komunistični uspehi pri državnozbornskih volitvah veliko pomagali, da delavci stavijo druge zahteve, kakor so jih pa prej. Nemška premogovna produkcija bo vsled novih homatij gotovo spet zelo trpela. Nemčija je v marcu producirala že 10.8 milijonov črnega premoga (leta 1922 v istem mesecu 7.8, leta 1913 11.4); rjavega premoga 10.4 (6.7 in 11.5), koksa 2.1 (1.9 in 2.5). Poruhrje je dalo 8.2 milijonov, zahodna Gornja Slezija 1.02, Saška 404.000 črnega premoga. Rjavega premoga je dala 8.4 mil. ton srednja Nemčija, 1.8 renske pokrajine itd. Rjavega premoga producira Nemčija danes že več, kakor ga je pred vojsko, črnega pa že skoraj toliko. Nemško premogarstvo se je po končani ruhrski krizi od importa angleškega premoga skoraj čisto osamosvojilo, bi pa ob štrajku trajno ne moglo izhajati brez njega. Trajni premogarski štrajk bi ogrozil seveda tudi železno industrijo.

g Hranilne vloge v Sloveniji. Dne 31. marca letos je bilo v regulativnih hranilnicah naloženih hranilnih vlog v tekočem računu 246 milijonov 644.786 Din 43 p. Hranilne vloge so znašale 31. decembra 1923 230 milijonov 529.364 Din 87 p. Iz tega je razvidno, da so se vloge tekom prvih treh mesecev tekočega leta povečale za 16 milijonov 115.421 Din 56 p. Izmed 25 zavodov, ki jih obsega statistika finančne delegacije v Ljubljani, so uloge tekom prvega četrtletja letos narasle pri 21 zavodih, dočim so samo pri štirih zavodih padle. Sledeče številke nam dajo približen vpogled v gibanju hranilnih vlog (v knjižicah in v tekočih računih) pri 25 regulativnih zavodih tekom leta 1923: 31. decembra 1922 227.7 milijonov Din, 31. marca 1923 231.7 milijonov Din, 30. junija 1923 235.8 milijonov Din, 30. septembra 1923 202.2 milijona, 31. decembra 1923 230.5 milijonov Din, 31. marca 1924 246.6 milijonov Din. Naraščanje hranilnih vlog je razveseljiv pojav v slovenskem narodnem gospodarstvu.

g Sejem v Celju. Na celjski svinjski sejem je bilo prignanih 230 komadov svinj. Cene so bile sledeče: 5—7 tednov stari prašiči 200 do 300 Din, 9—12 tednov 300—400 Din, 3—4 mesece stari 350—425 Din, 5—6 mesecev stari 500—600 Din, 7—8 mesecev stari 750—800 Din. Kupčija je bila srednja, opaža pa se padanje cen.

g Bolgarska zunanja trgovina. V prvih treh mesecih t. l. je Bolgarija uvozila za 1 milijardo 185 milijonov lejev blaga, izvozila pa za 882 milijonov lejev. Napram istemu razdobju lanskega leta je uvoz padel za 35 milijonov lejev, izvoz za 160 milijonov lejev. Naša jugoslovanska-carinska statistika pa še do danes ni izdala podatkov o našem uvozu tekom prvega tromesečja letos, ampak samo o izvozu.

g Polomi na Dunaju. Predvčerajšnjem, to je 9. t. m. je bil na Dunaju za trgovce črn dan. Poravnalno postopanje se je uvedlo tega dne napram 8 firmam. Celokupna pasiva teh firm znašajo 15 milijard kron. Največ firm je bilo iz tekstilne stroke.

g Rusko žito. V teku meseca februarja letos so Rusi prodali v Berlinu 280.399 ton žita.

g Kanali v Romuniji. Romunska vlada bo zgradila kanal med Bukarešto in Oltenico na spodnji Donavi. Tako bo imela Bukarešta svoje moderno donavsko pristanišče.

g Poljske trgovske pogodbe. Poljska je podpisala trgovsko pogodbo za izvoz z Japonsko in Dansko. Ravno sedaj se tudi pogaja s severoameriškim Zdrženimi državami glede trgovske pogodbe, kar je za Poljsko velikega pomena, ker je dolžna Ameriki velike svote in igra Amerika pri poljskem uvozu važno vlogo.

g Nemška zunanja trgovina. V prvem četrtletju letos je Nemčija uvozila blaga za milijardo 979 milijonov zlatih mark. V isti dobi je izvozila za 1 milijardo 354 milijonov zlatih mark.

g Izvoz lesa iz Poljske. V desetih mesecih preteklega leta je izvozila Poljska 2 milijona 449.000 ton lesa napram 1.300.000 tonam tekom celega leta 1922.

g Obtok bankovcev v Franciji. Po izkazu »Banque de France« je bilo 1. t. m. v obtoku za 40.2 milijard bankovcev.

g Sladkorna kampanja v Poljski. Lani se je produciralo na Poljskem 360.000 ton rafiniranega sladkorja. Lanska produkcija predstavlja 67.5 odstotkov predvojne višine. Obratovalo je lani 76 tvornic.

BORZA.

Curih, 10. maja. (Izv.) Holandija 210.50, New York 569.50, London 24.61, Pariz 33.75, Milan 25.10, Praga 16.50, Pešta 0.006, Bukarešta 2.85, Beograd 6.9750, Sofija 4.10, Dunaj 0.00791250.

Iz širnega sveta.

Paris — Tokio.

Ze parkrat imenovani Francoz Pelletier d'Oisy (Pišejo tudi Pelletier Doisy, izg. peltié doaz) je odletel predvčeršnjim iz Kalkute naprej v smeri proti Tokio; letel bo čez Akjah, Bangkok, Hanoi, Kanton, Šanghaj. V Kalkuti je dovršil nekaj nad polovico poti, 10.100 km; vso pot od Pariza do Tokia cenijo na 19.600 kilometrov. Omenjenih 10.100 km je preletel v osmih etapah in sicer takole:

24. aprila Pariz—Bukarešta	2000 km
25. aprila Bukarešta—Alepo	1800 km
26. aprila Alepo—Bagdad	800 km
27. aprila Bagdad—Bušir	900 km
28. aprila Bušir—Bender Abbas	700 km
29. aprila Bender Abbas—Karači	1450 km
3. maja Karači—Agra	1300 km
5. maja Agra—Kalkuta	1350 km

Seveda mu je vse čestitalo, Angleži in Francozi. Vročina med Agro in Kalkuto je dosegla 42 stopinj. Se pa še zmeniti zanjo ne smeš. Poprečna hitrost skoraj 200 km na uro.

Razlika med Francozom in Angleži in Portugizi, ki letijo v isti smeri, se razvidi najbolj iz tehle primerjajočih števil:

Angleška ekspedicija okoli sveta.

Odhod iz Calshota pri Southamptonu na Angleškem 25. marca. Do 5. maja 8975 km v 13 etapah. Na etapo pride poprečno 690 km, na dan pa vseh dneve počivanja in zamud 213 km.

Portugalska ekspedicija Lizbona—Macao.

Odhod iz Lizbone 2. aprila. 9110 km v 18 etapah; na etapo okoli 700 km, na dan 267 kilometrov.

Francoz.

Odhod 24. aprila iz Pariza. 10.100 km v 8 etapah; na etapo 1262 km 500 m, na dan 841 km.

Kakšna razlika! Ni čudno, da so Francozi vsi navdušeni in da letalca s čestitkami kar obsipljejo. Iz Tokio se bo podal nazaj v Hanoi v deželi Tonkin in od tam na ladji domov. Če ne bodo načrta še spremenili. Pravijo pa, da bi aparat še enkratno vožnje nazaj v Evropo ne prenesel.

Francoški aeroplan.

Aeroplan Pelletier-a d'Oisy se imenuje Breguet 19c. Že lani je dobilo pri mednarodni tekmi za mojstrstvo v Madridu to letalo prvo darilo. Aparat je zelo fino zgrajen in razen prevleke za nosilnice ves iz kovine. Tekočinska posoda je iz aluminija in gre vanjo lahko 940 litrov bencina in 100 litrov olja. Motor je napravila trdka Lorraine—Dietrich. Prazno letalo tehta 1250 kg, z vso težo pa 2800 kg; vzame torej lahko več tovora, kakor je pa samo težko. Zaloga bencina omogoča skrajno vožnjo 2200 do 2300 km, s poprečno hitrostjo 200 km na uro. Omenimo naj, da delavnice Louis Breguet delajo tudi za Jugoslavijo. Krasni uspehi sedanjega poleta jim bodo pridobili seveda vse polno novih kupcev.

Iz poklicnega življenja angleških žensk.

Več kot trideset let že deluje in cvete v Manchesteru »atitski klub«, zveza upodablajočih umetnic. Majhni so bili začetki, sedaj pa šteje klub 50 rednih članic. Vsak mesec enkrat se sestanejo za študij po živem modelu in za ocenitev izgotovljenih nalog. Po spominu rišejo dogodke na cesti in svetlobne efekte. Najprvo so napravile članice majhno, a dosti vredno razstavo. Obnesla se je in sedaj jo prireja klub vsako leto. Marsikakšno delo je šlo od tukaj na velike letne razstave londonske kraljeve akademije, angleške akvarelistične družbe, pariškega salona itd.

Pod vodstvom sedanje predsednice gospe Izabele Dacre je pridejal klub sekcijam za slikarstvo, kiparstvo, litografijo in barvotisk oddelek za ročna dela, ki je razstavil sadove svojega vztrajnega dela na pravkar otvorjeni razstavi. Obenem s to umetnostno razstavo se je vršil mednarodni kongres ženskih inženjerjev. Županova soproga je pozdravila udeležence pri prvi seji; in pri svečanostnem sprejemu v mestni hiši so imeli tuji gosti prvič priliko, da so se seznanili s članicami izborna delujočega kluba in z angleškimi inženjerkami. Med referati je posebno znamenit referat gospe Berty iz Ohio v Ameriki; pomaga svojo moč pri napravi tovarne za varenje železa, največje tovarne te vrste na svetu, opravlja tam tajniške in blagajniške posle in si je nabrala že vsestranskihkušenj. Neka druga udeleženica iz Belgije je prva v svoji domovini, ki se je posvetila študiju tehnike.

Popisovanje ljudstva v Indiji.

Angleško časopisje je objavilo podatke petega splošnega ljudskega popisovanja, ki se vrši v Indiji vsako tretjo leto. Zdjaj objavljeni podatki obsegajo 24 debelih knjig in se nanašajo na dan 18. marca 1921. Na ta dan je znašalo prebivalstvo velikanskega polotoka skoro 319 milijonov ljudi. Tekom treh zadnjih let je naraslo prebivalstvo le za 1 odstotek, medtem ko je znašal ta prirastek tri leta poprej celih 7 odstotkov. To grozno nazadovanje je povzročila strašna epidemija »spanke« v l. 1917-18., katere je zahtevala do 14 milijonov žrtev in torej ugonobila skoro 4 odstotke prebivalstva Indije. Takrat je obolelo na spanki 125 milijonov ljudi, t. j. dve petini celoga prebivalstva, od katerih je zapadel deseti del smrti. Odporna moč prebivalstva je bila zmanjšana vsled cele vrste slabih letin.

Indijci so slejkoprej predvsem poljedelci. 73 odstotkov prebivalstva je kmečkega stanu. Svetovna vojna je oživila industrijo in tudi mesta. Prirastek delita predvsem oba glavna mesta Bombay in Kalkuta. Druga mesta niso velika in nimajo povprečno čez 14.000 prebivalcev, med tem ko šteje povprečno vsaka vas 417 ljudi. Zelo veliko ljudi (351 na vsakih 10.000) nima stalnega poklica. Razven tega pride na vsakih 10.000 ljudi po 96 »beračev, potepuhov, vlačug«. Do 82 ljudi izmed 1000 prebivalcev in sicer po večini moški zna pisati in brati v enem številnih indijskih jezikov. V teku zadnjih 10 let je naraslo število pismenih v Indiji od 18 na 22 milijonov. Obenem je nekoliko nazadovale število zakonov med otroki, katere zahtevajo nekatere indijske vere. Pred 40 leti od 10.000 žen v starosti med 10 in 15 leti ni bilo omoženih samo 481. Sedaj je to število naraslo na 601. Ravnotako je naraslo od 874 na 907 število neomoženih deklic v starosti 5—10 let (zopet na vsakih 10.000 žen).

Razmere v rdeči armadi.

Medtem ko je bival Trocki na Kavkazu, je izročil njegov namestnik (in nasprotnik) Trunse vodstvo rdeče armade novim osebam. Nezadovoljnost, ki vlada v rdeči armadi, je prisilila vlado, da je Trockega poklicala nazaj iz prognanstva. Trocki je po prestani »bolezni« došel v Moskvo, toda našel povsod na vodilnih mestih kreature Stalina in Zinovjeva. Zadnja poročila iz Moskve poročajo o novem načrtu, kako bi se dala odstraniti ta nepremostljiva nasprotja in kako bi oddaljili Trockega od vojaštva.

V rdeči armadi se vršijo važne izpremembe. Kot poveljnik moskovskega vojnega okraja je imenovan Vorošilov, eden izmed pomočnikov Trockega pri ustvarjanju rdeče armade v prvih letih sovjetske vlade. Dosedanji moskovski poveljnik Muralov je premeščen na severni Kavkaz, kjer je do zadnjega časa delil Vorošilov usode Trockega.

Vojno-revolucijski svet pod predsedništvom Trunseja (zagrizenega nasprotnika Trockega) je ugotovil »žalostno dejstvo«: Veliko rdečih častnikov izstopi iz stranke takoj, ko konča vojno šolo in dobi službo. Vojni svet predlaga, da se zajeti ta pojav s posebnimi ugodnostmi za častnike-komuniste in z ukrepi proti častnikom, ki zapustijo vrste komunistične stranke. Drugi pojav je izumiranje uradnega komunističnega nagovora »tovarišče« (sodrug). Častniki in vojniki se raje poslužujejo nagovora »priatelj« ali bratec, bratlička, kar dokazuje pomanjkanje revolucijske zavesti.

Vojni svet je mnenja, da propada nagovor »tovarišče« vsled smotrenega delovanja protisovjetskih častnikov. Načelniki vojnih oddelkov so dobili povelje, da branijo komunistični pozdrav in da morajo celo kaznovati vojnike, ki se mu načeloma izogibajo.

Komunistični vplivi so v rdeči armadi nazadovali. Vojaki postrani gledajo maloštevilne komuniste. Sovjetska vlada je vpoštevata to razpoloženje in odpravila politične komisarije, ki so prej nadzorovali častnike. Komunistična prosveta se je umaknila predavanjem in prireditvam zunanje-političnega značaja. Vojakom govori o nujnosti vojske proti Romuniji in Poljski, ker samo na ta način je mogoče oteži rusko prebivalstvo narodnemu pregnanju.

Splošno pozornost vzbuja izjava načelnika zračne mornarice sovjetskih republik Rosenholca, kateri je naznanil, da se ne bodo več pobirali prispevki za nova letala. Rosenholc je izjavil, da se prej mora vodstvo rdeče armade seznaniti z zadnjimi nemškimi in angleškimi izumi. Tekom zadnjih šestih mesecev so se ugotovile stvari, ki bodo popolnoma izpremenile sedanji način vojske sploh in predvsem vojske v zraku.

— Predlog za odpravo stalne armade na Holandskem. V holandskem parlamentu se je te dni vršila zanimiva razprava o resoluciji, ki jo je stavil amsterdamski sociolog profesor van Emden. Resolucija se obširno bavi z grozotami bodoče vojne, v kateri še tako dobro oborožen pešec ali topničar ne bo pomenil nič, ker bodo odločevale le s strupenimi plini napolnjene bombe in letala. Zato predlaga resolucija, naj se holandska stalna armada mirno razpusti, ker je njeno vzdrževanje brez praktičnega pomena. V razpravo je posegel tudi holandski ministrski predsednik, ki je priznal, da bo bodoča vojna strašnejša kot vse do-

sedanje, zato pa da mora tudi Holandska misliti na primerno obrambo z razširjenjem svoje kemične industrije. Za odpravo stalne armade se ministrski predsednik sicer ni izjavil, vendar pa je že resolucija sama dovolj značilna, toliko bolj, ker utegne biti odklonjena le z neznatno večino glasov.

— Boj za policijsko uro v Bratislavi. Mestni zastop v Bratislavi se poteguje za pravico, da bi smel mestni zastop določati policijsko uro in ne več policija, kakor doslej. Mestni zastop obeta ponočnjakom zlate čase, če mu njegova namera uspe, ker bi po njegovem načrtu smele biti odprte gostilne in kavarne brez godbe do dveh, ob nedeljah in praznikih celo do treh, gostilne in kavarne z godbo pa do treh, oziroma celo do štirih zjutraj. Gostje pa, katerim pa še to ne bi bilo dovolj, bi smeli čuti še dalje proti plačilu 1 krone za uro. Če bi bila Bratislava bližje Ljubljane, bi bili v Bratislavi ob nedeljah vsi lokali prenapolnjeni.

— Živa cerkev v Rusiji. Živa cerkev pripravlja »predsodborno zborovanje«, katero naj bi zedinilo vzhodne pravoslavne cerkve. Zastopniki vzhodnih cerkev so obvestili Moskvo, da je mogoče sliho »edinjenje« samo ob udeležbi patriarha Tihona, ki ga smatrajo na vzhodu kot edinega zakonitega poglavarja ruske pravoslavne cerkve. Z ozirom na to bo menda poskusila Živa cerkev doseči sporazum z patriarhom. Kakor je znano, zahteva patriarh popolno pokoritev in obredno skesanje »živocerkvenikov«. Koncem majnika ali začetkom junija bodo dospeli v Moskvo zastopniki vzhodnih pravoslavnih cerkev in nekdanji vesoljni patriarh Meletij. Če ne bo dosežen sporazum s patriarhom, določi zborovanje čas in kraj vesoljnega sabora pravoslavne cerkve. Njegova naloga bo, kakor se zatrjuje v Moskvi, da izdela nova pravila za notranjo ureditev cerkve. Boljševiki ne ovirajo do sedaj omenjenega delovanja žive cerkve.

— Prva židovska univerza. Mednarodna intelektualna komisija, ki posluje pod vodstvom Henri Bergsona pri Zvezi narodov, je sklenila ustanoviti posebno židovsko univerzo z ozirom na to, da gotove države omejujejo število židovskih visokošolcev. Zastopnik Španske je predložil, da se ustanovi univerza na Španskem. Vlada bi dala denarno pomoč in poslopje. Na Španskem obstoji cela struja s senatorjem Polida na čelu, ki hoče doseči vrnitev svoječasno izgnanih židov. Kljub temu se je izrazila komisija za neko mesto, kjer se govori nemški in sklenila univerzo otvoriti v samostojnem Gdanskem. Vsa potrebna denarna sredstva je obljubil dati varšavski bogati bankir Doktorowicz. Se ne rešeno vprašanje učnega jezika, učnih moči in druga presojajo židovski strokovnjaki, na čelu katerih je znani prof. Einstein.

— Komunistično »čiščenje«. »Čiščenje« ruske komunistične stranke, ki se je pričelo na zahtevo opozicijske struje levicarjev, je rodilo nepričakovane posledice. Delavska množica je morala podati izjavo o komunistični zanesljivosti gotovih voditeljev in glasovati za ali proti njihovu izključanju iz stranke. »Proletarska metla« je nepričakovano vrgla iz stranke do 60 članov višjega sovjeta narodnega gospodarstva s predsednikom sovjeta Bogdanovim na čelu. V Centrosojuzu (zvezi nakupovalnih združenj) sta bila izključena člana odbora Tihomirov in Kantor. V uradu za zunanjo trgovino bi se moral odstraniti eden od najuglednejših komunistov Frumkin i. t. d. Vodstvo stranke je razveljavilo izid glasovanja in »obtoženi« velikaši so obdržali svoje službe. Vendar je vse to povzročilo velik škandal. Delavci odločno zatrjujejo slejkoprej, da ne bodo smatrali kot komuniste onih voditeljev, ki se ne brigajo za množico, so se navzeli »buržoaznih navad«, bogato živijo in imajo razkošna stanovanja.

— Rikov na dopustu. »Kratki dopust« predsednika sveta narodnih komisarijev A. J. Rikova postaja neznosno dolg. Sovjetsko časopisje sploh ne piše o Rikovu, ki potuje po Evropi. Zdjaj je prišel Rikov v Prago, odkoder se poda »v svrhu zdravljenja« v Marijanske lazne. Tam se baje sestane z M. Gorkim, ker je Trocki prosil Rikova, naj Gorkega pregovori, da ustavi nadaljnje izdajanje spominov na Ljentina, »ker so nezadostno komunistični in nezanimivi«.

— Sovjetski natečaj zoper tatvine. Narodni komisariat za promet je razpisal posebni natečaj za uspešno zmanjšanje tatvin na železnicah. Posebno razsodišče je priznalo prvo razpisano nagrado Rjazansko-Uralski železnici, drugo sibirskim železnicam, tretjo Permski in četrto Kazanski železnici.

— Ruska zdravniška kriza. V zborovanju zdravnikov Moskovske gubernije je naznanil dr. Bašenin, predsednik vserske zdravniške uprave, da je primorana vlada zmanjšati število obstoječih medicinskih fakultet. Vsled draginje in pomanjkanja zdravil in medicinskih pripomočkov so navezani vsi mladi zdravniki izključno na državno službo in ne morejo upati na zasebno prakso. Republika potrebuje kvečjemu 3000 zdravnikov letno. Medtem absolvirava vsako leto več nego 4000 medicincev, in tako narašča število brezposelnih zdravnikov, ki so primorani v boj za obstanek poprijeti se drugega zaslužka. Da konča te nevdružno

stanje, je sklenila vlada zatvoriti medicinske fakultete v več mestih, predvsem v Permji, Saratovu in Jaroslavlju. Znatno bo znižano tudi število medicincev v Petrogradu.

— London—Bagdan. »Times« poroča o uspešnem napredovanju avtomobilskih avce med Sirijo, Mezopotamijo in Perzijo. Nova pota Bejrut—Bagdad in Bagdad—Teheran imata redno avtomobilsko zvezo dvakrat na teden. Angleži so lahko ponosni na ta uspeh. V enajstih dneh zdaj človek lahko dospe iz Londona v Teheran, ne da bi potreboval prehoda skozi sovjetsko ozemlje. Zanimiva je, da gre del nove poti Bejrut—Teheran po stari rimski cesti cesarja Aurelijana, ki je bila sedaj vnovič izkopana po 17. stoletjih pozabljenja. V puščavi so našli vrsto vodnjakov v razdalji 30—45 km in ostanke starih rimskih utrd.

— Največji »dock« na suhem. Prostor, kjer gradimo ladje, imenujemo dock — po angleško. Dock je lahko napol v vodi ali pa čisto na suhem. Tak suhi dock, ki je največji na svetu, so zgradili sedaj v mestu St. John v Britanski Severni Ameriki. Mere so: dolžina 350,5 m, širina 38 m, globina vode pod dnom docka 12,8 m. Ker sta na koncu dva pontona, znaša notranja dolžina 152,4 m, zunanja pa 198,1.

— Romunski fašizem. Proti naraščajoči komunistični poplavi se je pojavil skoro v vseh evropskih deželah odpor v najraznovrstnejših oblikah fašizma. Najbolj zmagovito je nastopil fašizem v Italiji, sorodnih pojavov, ki se navadno skrivajo pod raznimi nacionalističnimi imeni, pa ne manjka nikjer. Fašizem svoje vrste ima tudi Romunija. Romunski fašisti so izdali letos posebno knjižico, v kateri tolmačijo svoje cilje. Tam pravijo, »da je cilj romunskega fašizma rešitev naroda potom narodne diktature, ki naj strogolavi parlamentarizem, profesionalne politike zapre v posebno taborišča in vse tujce izžene, ki so prišli v deželo po l. 1914. Fašizem je integralen nacionalizem, ima pa v vsaki deželi svojo posebno barvo: ponekod nastopa proti avtonomističnim težnjam raznih plemen (Spanija, Srbija), drugod poskuša zabraniti, da ne pridejo tuji elementi do državne moči (Nemčija), romunski fašizem pa hoče biti protikapitalističen. Zato je naloga romunskega fašizma jako težavna, ker obsega boj proti kapitalu, proti avtonomizmu in proti tujcem. Če se ne bo zganil romunski fašizem, bo Romunija kmalu sovjetska dežela. Sedmograško bo dobil Bela Kun, Dobrudžo pa Bolgar Rakovski, ki je neizprosno sovražnik Romunije. V svojih ciljih se romunski fašizem ne sme dati motiti v vprašanjem: »Kaj bo pa Evropa rekla? Ali nam Evropa kaj da, če smo lačni? Če nam hoče Evropa dobro, naj odpre svoje meje tujcem, ki jih bomo izgnali! Ko bo pa dosežen ta naš namen, pride čas, ko bomo osvobodili pod tujim jarmom stokajoče Rumune. Naslanjati pa se moramo v prvi vrsti na latinske narode, torej proč od Slovanov.« — Te ponosne besede romunskih fašistov bodo rusko armado, ki se baje zbira ob besarabski meji, čisto gotovo tako preplašile, da se bo Romunom takoj udala na milost in nemilost.

— Ogromen proces se je začel ta teden proti 138 obtoženim komunistom v Florenci. V procesu bo zaslišanih nad 1000 prič. Obtožence zagovarja 276 odvetnikov. Proces se nanaša na spopad med komunisti in vladnimi četami meseca julija 1922.

— Nov letalski rekord na višino. Letalec Bossoutrot je dosegel višino 4600 m z aparatom, ki je bil obtežen z 200 kg teže. Aparat je imel motor 600 konjskih sil.

Objava.

Peresno lahki kamgarni, listri, sirova svila ter covelecard za moške in frotte, etamin, delaine v najnovejših vzorcih za damske obleke pri

Lenasi & Gerkman

Naznanila

Na Žalostno goro pri Preserju pohiti prihodnjo nedeljo, dne 18. maja Stolna prosveta. Odhod zjutraj s pol 6. vlakom južne železnice, povratek z vrhniškim vlakom ob 6. uri popoldne. Prijatelji in somišljeniki dobrodošli!

Družabni klub. Danes skupni izlet na Sv. Jošt. Odhod z glavnega kolodvora ob 6.47 zjutraj. — Odbor.

Občni zbor Organizacije javnih nameštencev, somišljenikov SLS v Ljubljani se vrši dne 24. maja ob pol 20. uri v kleti Konsumnega društva, posebna soba, Kongresni trg 2. — Dnevni red: 1. Poročilo odbora; 2. poročilo računskih preglednikov; 3. določitev članarine; 4. volitev odbora; 5. revizorjev in razsodišča; 6. odobrenje in sklepanje o morebitnih predlogih (samostojne predloge morejo člani pisмено javiti odboru vsaj 3 dni pred občnim zborom); 7. slučajnosti. Člani, kateri niso poravnali članarino, nimajo glasovalne pravice. V slučaju nesklepnosti se vrši pol ure pozneje drugi občni zbor, kateri je sklepčen ob vsakem številu. — Odbor.

Kdor nima slasti do jedi, naj vzame Iron proti slabokrvnosti, ki ga proizvaja Mestna lekarna v Zagrebu in ga dobite za Ljubljano in okolico v lekarni Leustek.

Zanimivosti.

Kdo je odkril Ameriko?

Seveda Kolumb. Pa pravijo nekateri, da ne. O Normanah ne govorimo, oni so prvi, že okoli leta 1000. Niso se pa dosti zmenili za odkritja v Ameriki. Sedanjí čas Normanom prvenstvo prizna, vrine pa med nje in Kolumba tudi še druge, »nove« odkritelje Amerike. Imenujejo jih več, o enem naj povemo par besed. Dr. Carthaus je pisal nedavno o njem, imenuje se pa Martin Behain ali Behaim.

V prvi vrsti trdijo portugalski pisatelji in sicer prav odločno, da je Kolumb Ameriko poiskal in našel, potem ko je bil že Behain tam, in sicer po Behainovih podatkih. José Bernardo Gama piše v »Memorias historicas de provincia de Pernambuco«: »Martin Behain je videl Pernambuco — brazilsko mesto — in je odkril Brazilijo prej kot Kolumb.« (Sicer Kolumb ni Brazilije odkril, a Gama misli na Ameriko sploh.) Riccioli pa piše v svoji »Geografija rectificanda«: »Kolumb bi nikdar ne bil šel v Ameriko, če bi mu ne bil pokazal Behain poti tja.« Zanimivo je, da španski zgodovinarji prav nikjer tem trditvam ne oporekajo. Nasprotno, oni priznavajo, da sta bila Kolumb in slavní Magellan Behainova prijatelja, da sta od njega dobila karte in podatke o Ameriki in da sta z njih pomočjo odšla odkrivati novih dežel. Tudi francoski učenci so istega mnenja. Res pa je, da je kakor Kolumb tudi Behain vedel, da so bili že Normaní v deželah ob zahodnih obalah Atlantika.

Martin Behain je bil doma v Nürnbergu, pokolenja je pa prav gotovo češkega. (Behain = Böhme, naš Pegam.) Da se sliši malo manj češko, pišejo Nemci Behain, ne Behaim. Na Portugalskem so ga pisali Behem. Bil je namreč astronom in matematik portugalskega kralja Ivana II. (1481—1495). Prepotoval je ves tedaj znani svet, z Diegom Cana je odkril obalo ob Kongu, stalno je pa bival na azorskem otočju. Od tega otočja je šel proti zapadu in je zagledal leta 1483 obalo Južne Amerike. Viharji so ga zanesli na jug, odkril je Brazilijo — mislil je, da je otok — in jo je proglasil za portugalsko posest. O novih deželah je napravil potem karte in globe, ki jih je pokazal tudi Kolumbovemu tistu. Pozneje je prišel Kolumb sam na Azore, obiskat ga; na otoku Madeira sta pa Behaim in njegov krmar Alfonso Sanchez de Huelva poročala Kolumbu o legi novih dežel in kako je mogoče priti tja.

Leta 1491 je napravil Behain v Nürnbergu globo, na katerih so bili »otoki« in vzhodna obala Južne Amerike že zarisani. Te globe hranijo v nürnbergski mestni knjižnici še danes. V »Nürnbergischer Weltchronik« iz leta 1494 beremo tale zanimivi odstavek: »Behain in Cana sta šla čez poldnevno morje in sta našla daleč proč od obale. Prerezala sta krog, kjer sta noč in dan enako dolga, in sta prišla po božji milosti v drugi del sveta, kjer je njihova senca padla proti poldnevni in na desno, če sta gledala proti vzhodu. Odkrila sta torej po svoji zaslugi drug del sveta, ki nam je bil dotedaj neznan in ki ga dolgo časa ni nihče iskal razen Genovežanov de Nolle, pa tudi zastoj.« Pisatelj kronike o Kolumbu še ni vedel nič, sicer bi bil prioriteto Behainovo moral izrečno ugotoviti. Kolumb sam se je 14. marca 1493 v pismu na zakladnega mojstra Rafaela Sensis prav skromno izrazil o svojem odkritju in je rekel, da odkritje ni samo njegova zasluga. Aleksander Humboldt je leta 1836 v svojih »kritičnih raziskovanjih« zelo dvomil, če je Kolumb res prvi odkril Ameriko, razen Normanov seveda.

Tako bo menda nazadnje stari dovtip vendarle vsaj v podobi resničen, ki pravi, da je Kolumb ob prihodu v Ameriko dobil tam že Čebe.

Prihodnjč pa še o drugih, ki jemljejo Kolumbu prioriteto odkritja.

IZDATKI ZA REKLAMO V AMERIKI.

Največ avtomobilov napravijo v ameriškem mestu Detroit. Avtomobilni industriji tega mesta so iskali lani za časopisno reklamo in za lepake 25 milijonov dolarjev; sedem milijonov so dale samo Fordove družbe, po dva milijona pa Chevrolet in Buick Motor Co. Vse avtomobilne tovarne v Uniji so izdale 78 milijonov dolarjev. Tovarne pnevmatik pa 12.5 milijona dolarjev.

DEMANTNI SPREVOD.

V belgijskem mestu Antwerpnu so napravili spreved, kakor ga svet podobnega še ni videl. Dal naj bi sliko antwerpske demantne industrije. Bilo je v sprevedu 14 velikih in več malih voz in do 2000 oseb, vse okrašeno z najdragocenejšimi žlahtnimi kamni. Vozovi so predstavljali razne dežele demantne industrije in najdišča demantov, Afriko, Avstralijo, Indijo, Belgijo itd. Na drugih vozovih si videl slike o najdiščih brušenja demantov, potem dogodke iz zgodovine orienla, lov na Japonskem, svečanost v perzijskem Teheranu, družbo na dvoru Napoleona I. itd., vse v dragih kamnih. Na nekem vozu so bile dame, v oblekah, ki so predstavljale posamezne drage kamne. Vrednost vseh kamnov so cenili na več milijard frankov.

GOSPODINJSKA KNJIGA KRALJICE ELIZABETE.

Pred kratkim so prodali na javni dražbi v Londonu računsko knjigo princezine Elizabete, poznejše angleške kraljice (1558—1603). Obsega ravno eno leto, 1. oktober 1551 do 30. sept. 1552, ima pa 26 listov iz pergamenta, vsak s podpisom Elizabete in njenega komornika Walterja Bucklerja. Dve njeni lastnosti se v knjigi prav očitno kažejo: pomankanje zanimanja za literaturo in pa strastno hrepenenje po toaletah. Samo dvakrat tekom vsega leta je pomnožila svojo knjižnico s knjigami, in še to so ji bile v enem slučaju podarjene. Nasprotno so pa izdatki za obleke zelo visoki, kar je posebno značilno pri ženski, ki je bila sicer zelo varčna. Svojemu bratu, kralju Edvardu, je večkrat prisločila z denarjem na pomoč. Angleški pisatelji in pesniki nam jo zmeraj opovajajo kot najboljšo zaščitnico angleške literature. Tudi Shakespeare. Gospodinjska knjiga nam jo kaže drugačno, ali pa se je pozneje spremenila.

IZBORN ODGOVOR.

Maršal Villars je bil eden najboljših in najslavnejših generalov Ludovika XIV. Odlikoval se je posebno v španski nasledstveni vojski; kjer ni mogel nihče drugi nič opraviti, tja je poslal Ludovik njega. »Kje je Villars?« je vprašal nekoč pribočnik, ki je imel nujno naročilo zanj. Maršal je stal za bližnjim šotorom in ga je slišal; pristopil je in rekel: »Če že ne drugega, vsaj »gospod« bi lahko še rekli.« — Torej gospod Villars. — »Oprostite, ekselencija,« pravi pribočnik mirno, »nikdar nisem slišal, da bi bil kdo rekel gospod Cezar ali pa gospod Aleksander.« — Hotel je s tem povedati, da je Villars en sam, ki ne potrebuje nobenih drugih označb; vsekakor zelo laskav odgovor. (Zgod. anekdote, 2. zvezek.)

NEPRIČAKOVAN KONEC.

V knjižici: Zgodov. anekdote, 2. zvezek, beremo: Leader, profesor kemije na univerzi v Oxfordu na Angleškem, pri dijakihi ni bil priljubljen, preveč je bil čmeren. Zato so porabili vsako priliko, da so se delali norca iz njega. Enkrat se je pa le masčeval. Govoril je o srebru, kako ga v Mehiki izločijo iz surove rude, in je rekel: »Kamenje popolnoma zdrobijo in pomešajo z vodo. To blatno snov zmešajo zopet s 3 do 5 odstotkov soli in sicer tako, da se cepeta in tolče z nogami.« Tedaj so začeli dijaki cepetati z nogami, hrušč je bil velik. Ko je končno bilo zopet vse tiho, je profesor nadaljeval: »To cepetanje in tolčenje pa opravljajo osli in mule.«

ROTSCHILD IN KOMUNIZEM.

Baron Rothschild se je peljal v navadnem železniškem vagonu. Nasproti sta mu sedela dva gospoda, ki sta ga poznala. Začela sta se pogovarjati, kako krivično je to, da ima eden toliko premoženja, drugi pa nič. Rothschild ju nekaj časa poslušal, potem pa vpraša: »Kaj mislite, koliko imam jaz premoženja?« »No, kakih 1600 milijonov kron!« »Koliko pa mislite, da je ljudi na svetu?« »Kakih 1600 milijonov.« Rothschild seže v žep, potegne dve kroni ven, ju da gospodoma in reče: »No, vidita, tukaj imata od mojega premoženja vsak svoj delež. Sedaj pa poskusita še pri drugih!« (Iz knjižice Zgod. anekdote, 2. zv.)

KRATEK GOVOR.

Z malo besedami veliko povedati je zelo težko. Včasih se pa le komu posreči, še celo, četudi ni nameraval. Tako se je pripetilo lordu Ashleyu v angleški zbornici. Posvetovali so se o zakonskem predlogu, da naj dobi vsakdo zagovornika, kogar so obtožili veleizdaje. Lord še nikoli ni govoril v zbornici, ni čuda, da je bil razburjen in le s težavo je tole povedal: »Glasoval bom za predlog. Če sem že jaz sam tukaj tako zmešan, da ničesar vum ne spravim, kako mora biti pri srcu šele ubogim obtožencem, ko stojijo brez vsake pomoči pred svojimi sodniki!«

Oddahnil se je in se vsedel nazaj; več reklame je bil naredil za predlog kakor vsi drugi govorci vajeni poslanci.

NOVA OPTIČNA SNOV.

V optičnih delavnicah General Electric Company v Newyorku je razstavljena nova snov, ki znatno presega steklo po svoji prozornosti. Strokovnjaki napovedujejo popolni preobrat v znanstvu in tehniki. Nova snov se dobi iz kvarca in gre skozi njo do 90 odstotkov svetlobnih žarkov, medtem ko prodira skozi doseganja najboljše optične stekla samo do 65 odstotkov žarkov. Eduard Burzy, ki je iznašel novo snov, je razstavil popolnoma prerozen kos v obsegu 1 kubičnega metra. Nova snov se dobi iz brazilskih kristalov, ki se stopijo v posebni električni peči pod zelo visokim pritiskom. Celo delo traja samo 80 minut in se lahko dobi poljubne količine nove snovi.

NAJDALJŠI TUNEL.

13. februarja t. l. je bil dovršen tunel, ki zalaga Newyork z vodo. Ima dolgo 80 kilometrov in je največji na svetu. V sploš-

nem so morali Amerikanci odstraniti 438.000 kb. metrov kamenja, da napravijo ta tunel. Visok je 3.5 m, širok 3.12 m, ima obliko podkve in da vsako sekundo 26.8 kb. metro vode. Tunel je stal 13 milijonov dolarjev. Dnevno so prišli delavci za 18—19 m naprej.

RABA BESED.

Neki Nemec je bil zelo potrpežljiv in dosti časa moral imeti. Štel je 10,910.777 besed. Najbolj pogoste so besede: der, die, das. In sicer se je nahajala v onem številu besedila »die« 155.054 krat, »der« 354.526 krat, »das« pa 320.985 krat; skupaj 1,033.565 krat. Torej je v nemškem jeziku vsaka deseta beseda der, die ali das. Malokdo bi si to mislil.

Potem je pa dolg odmor. Za drugih 10 odstotkov je treba namreč že sedem besed in sicer so te: »zu« 258.584, »in« 214.308, »ein« 153.095, »an« 145.968, »den« 141.542, »auf« 127.842, »daß« 127.137; skupaj 1,167.976. Za prihodnjih 10 odstotkov je pa treba že 10 besed, in sicer so te: »von« 118.088, »nicht« 115.342, »mit« 109.958, »dem« 103.691, »des« 103.171, »sie« 102.212, »aus« 102.961, »ist« 96.973, »so« 96.873, »sich« 92.995 krat, skupaj 1,042.264. Teh 20 besed predstavlja torej 30 odstotkov nemškega pismenega jezika.

MIRABEAU IN OBREDNIK.

Najboljši državnik za časa prve narodne skupščine na Francoskem je bil Mirabeau (mirabo), 1749—1791. V znani seji 23. junija 1789 je rekel kralj na koncu govora: »Zapovem Vam gospodje, da greste takoj narazen in jutri zjutraj spet začnete s svojim delom, vsak sam zase v svoji posebni posvetovalnici.« Dočim so šli skoraj vsi visoki gospodje s kraljem vred ven, so ostali zastopniki ljudstva v dvorani, zamolklo mrmranje je šlo po njej. Kraljev obrednik jih je opominjal, naj bodo poslušni. Mirabeau jih je pa spomnil na njih prejšnjo prisego — ne iti narazen, dokler ne bodo dali državi nove ustave, 20. junija — in jih je opominjal, naj bodo trdni; prestrašenemu dvorjanu je pa zaklical zgodovinsko znamenite besede: »Vi nimate tukaj ne sedeža in ne glasu; sicer pa povejte Vašemu gospodu — kralju namreč —, da smo tukaj po volji ljudstva in da se bomo umaknili le sili bajonetov.« Dobrosrčni kralj si pa bajonetov ni upal uporabiti in se je vdal.

MUHA.

Na angleškem dvoru prince zelo strogo vzgajajo in smejo govoriti le, če jih kdo kaj vpraša. Tako je sedel nekoč kralj Edward VII. (1901—1910) v krogu najozojih prijateljev v palači Buckingham pri obedu. Med obedom je naenkrat zavpil mladi njegov vnuk: »Oh, dedek!«

Ni pa smel stavka izgovoriti; takoj so namreč pri mizi nehali govoriti in stari oče ga je strogo pokaral: »Otroci morajo biti tihi in poslušati!«

Nastala je neka tesnoba pri mizi in nič več niso mogli prav govoriti. Kralju, ki je imel svojega vnuka zelo rad, je bilo žal, da je bil tako osoren, in prijazno je vprašal mladega hudodelca:

»No, sedaj mi pa lahko poveš, kaj si pravzaprav hotel.«

»Sedaj je pa že prepozno, dedek,« je odgovoril princ, malo v zadregi.

»Prepozno? Zakaj pa?«

»No, v tvoji solati je bila mrtva muha, hotel sem te opozoriti nanjo, sedaj si jo pa že pojedel!«

Morda ne veš,

da ima japonski roman Kiongte Bakin 106 zvezkov, da je pisal pisatelj nepretorgoma 40 let in ga je končal l. 1869; da je Irka Reid potovala že sedemnajstkrat okrog vse zemlje in da je prešla že sto-inosemkrat ekvator, da pa niti enkrat ni dobila morske bolezni; da je v zadnjem »morda ne veš« imenovani most v Avstraliji največji železni most na svetu in da je 1149 metrov dolg, dočim ameri most Manhattan v Newyorku samo 360 metrov, most čez angleški Forth 518 metrov in most v kanadskem mestu Quebec 547 metrov;

da nekdanji vplivni nemški državni kancelar pl. Bülow še živi in da je sedaj 75 let star; da bo spremljal na željo Mussolinija Amundsenovo ekspedicijo čez severni tečaj tudi italijanski letalec Locatelli;

da so s sodelovanjem vseh večjih svetovnih zvezdarn izdali velik fotografičen atlas neba in da je zaznamovanih v njem okoli 30 milijonov zvezd;

da je neki angleški čebelar čebela tako udmačil, da jih lahko pokliče z imenom in jih prikljuje z žvižgom;

da bodo postavili 32.000 žrtvam potresne nesreče v Tokio, ki so zgorele ali se zadušile na dvorišču velike vojašnice spomenik Bude iz betona, 33 metrov visok;

da je s 1. majem prenehalo uradno odpošiljanje ujetnikov iz Rusije v njih domovino; da šteje Petrograd sedaj samo 1,137.000 ljudi, ravno toliko, kakor jih je štel leta 1894; da so v opustošenih krajih severne Francije nanovo zgradili 600.000 hiš, 20.000 tovarn, 4500 kilometrov železnic in 4450 kilometrov prekopov;

da imajo tihotapei alkohola v Severni Ameriki tudi aeroplane in podvodne čolne; da so v ogrskem mestu Debrečinu hoteli igrati igro, v kateri župan pretepa svojo ženo, in da je debrečinski župan igro kot nemoralno prepovedal; da je pa drug ogrski župan v Velikem Kőrösu, dobil od ministrstva 100 milijonov kron za zgradbo majhnih stanovanj in jili je na borzi zaigral.

Izpred sodišča.

Hud žebjar. K žebjarskemu kovaču Luki Preželjnu v Kropi na Gorenjskem je prišel orožnik poizvedovat glede neklih zastorov. Preželj je ležal ravno za pečjo. Ko je čul orožnikovo zahtevo, se je mož razhudil in je nahrutil orožnika: Kaj boš tako vpil smrđljivo — Luka se je pri sodišču zagovarjal, da imajo žebjarji v Kropi že tako navado, da med seboj malo bolj po domače govorijo in da tudi malo bolj zabeljene izraze ne smatrajo za žalitev. Ker pa sodišče ni moglo priznati tudi Kroparjem, da bi smeli javne uslužbence nahriliti z izrazi, s katerimi se titulirajo med seboj žebjarji, je bil mož obsojen zaradi žalitve javnega funkcionarja v službi na 3 dni zapore.

Krivo pričevanje. Meseca septembra 1920 je bilo ukradeno na žagi posestnice Ane Keržičeve na Rakitni razno orodje in oprema cirkularne žage, v skupni vrednosti do 600 Din. Žaga je bila v tem času zapuščena. Povodom orožniške preiskave je označila posestnikova žena Marjana Gradišarjeva na Rakitni kot tatuv Ivana Ponikvarja. Tudi pri sodišču na Vrhniki je izjavila pod prisego, da je videla Ponikvarja prvo nedeljo po Malem šmaru na žagi, ko je odvijal vijake od cirkularne žage in jih je spravil v žep. Vse to pa ni bilo res. Preiskava je ugotovila, da je bil Ponikvar tisti dan celo popoldne doma in je stregel v gostilni gostom. Najlepše pa je bilo še to, da so našli na žagi ukradene predmete skrite pri Gradišarjevi. Ona je trdila, da je možno, da je ukradel te stvari brez njene vednosti njen sin Lojze in jih je skril v kleti. Gradišarjeva je ugotavljala, da je bila ona uverjena, da je govorila resnico. Sodišče jo je opustilo, ker se ni moglo ugotoviti, da je žena objektivno in subjektivno govorila neresnico in ne more reči, da bi bila ona obdolžila Ponikvarja proti svoji boljši vednosti. Opozoril pa jo je predsednik senata, da naj se čuva pred lahkomijselnimi in dvoumnimi izjavami pred sodiščem, ker se krivo pričevanje posebno pod prisego izredno strogo kaznuje.

Čuvajte mladino! Pred kratkim so založili več mladih fantov, ki so kradli na glavnem kolodvoru premog in ga nosili domov. Večina fantov je pobegnila proti Zeleni jami, nekoga Korlečka pa je stražnik zalotil, ker je imel pretežno naložen nahrbtnik in ni mogel tako bežati. K obravnavi je prišel mesto fanta njegov oče, ki pa ni mogel nič pomagati in bo moral Korleček sedeti 24 ur v zaporu.

Kaznovani pretepači. Grda razvada je, da fantje ob nedeljah in praznikih pri nas zaključijo svoje zabave, seveda že kolikor toliko pijani, s pretepom. Posledice te grde navade so vedno jako občutne. Pretepeni in ranjeni obleže doma cele dneve in zamude delo in zaslužek, krivce pa kaznuje sodišče z občutnimi zapornimi kaznimi in poleg tega še bolj občutnimi denarnimi izdatki. To zlo je že pač nekoliko ponehalo, vendar pa se še vedno dogajajo podobni žalestni slučaji in so še vedno ljudje, ki mislijo, da ni prave zabave, če se ne stepo. Najlepše je pa to, da ravno oni fantje, ki so pri pretepu najbolj korajžni in nasilni, pred sodnikom nimajo korajža, da bi priznali, kaj so zakrivali. Podobni slučaj se je odigral včeraj pred našim deželnim sodiščem. Na Malega šmaru dan se je zbralo v gostilni pri Drakslerju na Primskovem pri Kranju več domačih in okoliških fantov. Zabavali so se, pili in tudi plesali, končno pa se je vnel prepri, kateremu je sledil pretep. Pri tem je bilo več fantov ranjenih z nožem, tepli pa so se tudi s palicami, steklenicami in z vsem, kar je prišlo pretepačem pod roko. Obtoženi so bili Janez Spendal, Zingarjov iz Prapreč, Janez Miklič po domače Kešekov in France Markovič, Hribarjev, kot glavni pretepači. Zagovarjali pa so se takole: Sodnik: Spendal! Torej ste ste? Res, kerga ste pa vi udaru? — Korajžni Janez pravi: Jaz nobenga! — Sodnik: No, Miklič, kerga ste pa vi? — Miklič: Jest se nism nubenga duteknu, pa tud mene nubeden ni! — Sodnik: No Janez, kaj boš pa ti povedov? — Gospod, ne vem! — Sodnik: Kolk si jih pa ti nabov? — Gospod, jest nubenga, mene pa je Janez Zupančič! — Sodnik: No pa ti Markovič? — Za mizo sem sedov, pa mi je priletu liter u glavo, eden pa me je z motiko, jest pa nism prov nubenga! — Končno so priznali vsak zase svoje udarce, nobeden pa ni vedel za drugega. Po zaslišanju priš je sledila sodba in sicer: Zingarjev Janez 3 tedne, Kešetov Janez 1 teden in Hribarjev France 14 dni. Poleg tega bodo plačali pretepači precej občutne denarne stroške za zdravljenje, bolečine in za izgubo zaslužka onim, ki so jih poškodovali, tako da je bil za nje ta šmaren precej drag in upamo, da se bodo drugi pri eventuelnem pretepu prej proč zmazali.

Chinoferrin kina železnato vino, najboljše sredstvo proti slabokrvnosti, boleznim v želodcu in najboljše okrepčevalno sredstvo pri rekonvalescenci. — Dobiva se v vsaki lekarni.

Obleke na Obroke se dobe: Mesni trg 5 O. Bernalovič.

Turistika in sport.

Fiume : Ilirija. Danes ob 15.30 se vrši na sportnem prostoru Ilirije nogometna tekma med Ilirijo in reškim sportnim klubom »Fiumec«. Ob lepem vremenu se vrši ob 14 pred-igra Ilirija jun : Krakovo ter po glavni tekmi LASK : Ilirija rez.

Hermes : Fiume 6 : 0 (polčas 3 : 0). Prvi nastop renomiranega reškega moštva je končal za goste vse prej kot ugodno. Maščevalo se je, da so podedenjevali Hermesa ter nastopili nekompletni. Razen tega se je videlo, da so popolnoma nevarni travnatega, od dolgotrajnega deževja spolzkega igrišča. Končno sodbo si pridržimo po današnjem nastopu proti Iliriji, ko postavijo v boj svoje najboljše sile.

— Za danes naj omenimo, da je podal Hermes lepo in zelo uspešno igro. Moštvo se je od poraza, katerega je utrpelo nedavno od Ilirije, docela opomoglo ter se z današnjo igro in z rezultatom v polni meri rehabilitiralo.

Nahod? Glavobol? Zobobol? Trganje? Odrečejo večkrat mišice in žilice? Prijetno čustvo kreposti prinese pravi Fillerjev Elzafluid! Najboljše hišno sredstvo, lajša bolečine, osvežuje in jači že 25 let priljubljen kosmetikum za nego kože, las in ust! Veliko močnejši, izdatnejši in boljši kakor francosko žganje! S zavojem in poštino 3 dvoj-nate ali 1 specialna steklenica 24 dinarjev; 36 dvojnate ali 12 specialnih steklenic 214 dinarjev in 10 doplatka razpošilja: lekarna Evgen V. Fel-ler, Stubica Donja, Elzatrž št. 134. Hrvatsko.

Darovi.

Za Jugoslovensko matico sta nabrala Sokol in Kolo jug. sester v Prevaljah 886.50 Din. Darovalcem in nabiralcem izreka najiskrenejšo zahvalo Jugoslovanska matica.

Poizvedovanja.

Službena knjižica se je izgubila dne 6. maja. Naslovljena je bila na Matildo Rolih. Najditelj se prosi, naj jo vrne policiji ali upravnštvu Slovenca.

Nagrado 1000 K dobi, kdor izsledí tatu majh-nega dečjega kolesa znamke Puch št. 158.888. Zglasiti se je v pisarni tvrdke I. C. Mayer, I. nad-stropje, Šolski dvored.

Ključ od železne blagajne se je izgubil na poti od Mestnega trga do Florjanske ulice. Pošten najditelj naj odda najdeni ključ na policiji in dobi nagrado.

Zgubil se je blok s tablicami tombole nižjih poštah uslužbenecv od št. 4886—5100, kar se naj blagovolji vzetí v vednost, ker v slučaju, da bodo omenjene številke izvečene, ne bodo veljavne.

Očala so se našla v gorenjskem opoldanskem vlaklu 3. maja. Kdor jih je izgubil, naj se zgasi pri A. Zalokarju, Radovljica 17.

Poslano.*

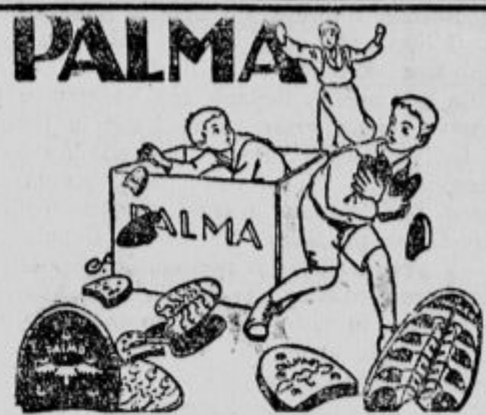
Odgovor gosp. Bruno Belantig, Šiška.

Ni res. da sem Vas obrekoval, da nimate več ličarske obrti; kolikor pa sem poučen, je sploh nikdar imeli niste. Podpis »ličars« upo-rablja brez oblastnega dovoljenja. — Ali se spomnite na avto G. S., Vaše osebno delo, ki se je moralo dobesedno predelati.

Iz 3 letne Vaše službe sem izstopil le radi pomanjkanja dela in sem hvaležen gosp. Malgaju, da me je sprejel v delo. — Gosp.

* Za vsebino tega dopisa odgovarja uredništvo le toliko, kolikor določa zakon.

Belantig! Opustite take napade na večjega slov. druž. očeta. Svojo skromno čast bom branil do skrajnosti, menda ne v Vašo korist. Naj razsodi javnost Vaše nevesne kvalificiranje. — Ivan Konič.

Kaučuk pete in kaučuk podplate

nosijo otroci in odrasli, ker so tr-pežni, ceni in udobni za nošnjo.

Perfekt. SERVIRARICA

samo boljše dekle, čedne zunanosti, z večletnimi prvo-vrstnimi spričevali hotelov ali finih priv. hiš, se sprej-me za sezijo. — PENSION VOVK — BLEDO. 2670

ISCEM službo

kot graščinski LAKAJ. Sem natak, oženjen. Na-stopil bi tudi službo kot ho-telski preskrbovateelj v ka-kem letovišču ali penzio-natu. Reference dobre. — Ponudbe pod »MARLJIV« št. 2743 na upravo lista.

AKVIZITERJE

na življenje sprejemmo po-vod. Ponudbe pod »AGIL-NOST 2703« na upravo lista

Krojaški pomočnik

za malo delo želi mesta pri dobrem mojstru. — Karel Tršar, Brod, Ločatec.

Krojaškega pomočnika

za boljše delo sprejme ZU-PANČIČ, št. Vid n. Lj. 56.

Sprejemam 2 dobra čevljar-ska POMOČNIKA. — Filip Kristančič, Kranj, Sav. predm

Absolvent Zadrug. šole

na Trgovski šoli v Ljubljani, želi mesta v kakšni večji trgo-vini v knjigovodstvu, kjer bi se mu leta štela tudi v učno dobo. — Cenjene po-nudbe na upravo »Slovenca« pod šifro »ZANESLJIV 23«.

GOZDARJA

z nižjo gozdarsko šolo, drž. izpitom in dobro prakso, išče graščina NEGOVA, po-šta Ivanjci pri Gor. Radgoni.

Državni URADNIK,

vešč slov. in nemške steno-grafije, strojepisja in več tu-jih jezikov, išče popoldan-ske službe. — Ponudbe pod »O. K.« na upravo lista.

HLAPCA in DEKLO

sposobna za kmečko delo, sprejme proti dobri plači Jernej Klemenc, Zg. Šiška 12

Tovar. blizu Ljubljane išče

1. KNJIGOVODJO-

BILANCISTA

(prednost ima reflektant, ki bi nekaj časa vodil tudi ko-respondenco ter nadzoroval dela) ter

2. STROJEPISKO-

STENOGRAFINJO

z znanjem državnih jezikov ter nemščine. — Nastopiti je čimprej. — Podrobne po-nudbe s spričevali ter ev. sliko naj se pošlje pod šifro »PERFEKT« na ALOMA Comp. v Ljubljani. 2715

Prvovrstna ŠIVILJA

se sprejme takoj na dom. — Naslov pri upravi pod 2742

Hrastove in

smrekove hlode

v normalnih dolžinah in v debelinah nad 30 cm kupimo vsako množino franko va-gon, najraje na progi Zidani-most—Brezice. Ponudbe z navedbo cene, množine in kraja, kjer se isti lahko ogledajo, na:

AND. JAKIL - Krmelj

(Dolenjsko).

NAPRODAJ

LES (STREŠNI STOL)

za opekarno. Naslov pove uprava lista pod št. 2616.

RADI SELITVE

se takoj ceno prodasta dva damska kostuma, več parov moških čevljev št. 40 in 41, otroški voziček, leseni konj (Schaukel-Pferd), otroška banja in razni kuhinjski predmeti. Naslov pri upravi pod številko 2710.

Zahvala.

Ob bridki izgubi mojega nepozabnega sina, gospoda

Maks Exler

sem prejel toliko izrazov sožalja osebno in pismeno, da mi je nemogoče zahvaliti se vsakemu posebej. Zato se najtopleje zahvaljujem tem potom vsem sorodnikom, prijateljem in znancom za izraženo sožalje in čast, v tolikem številu izkazano pokojniku na zadnji poti, ter vsem osebam in rodbinam, ki so ovenčali s krasnim cvetjem njegov prerani grob. Bog plačaj!

Zalujoča mati.

Stanovanje

3 SOB se takoj ODDA v najem na periferiji mesta. — Več v upravi lista pod številko 2713.

Dr. Fr. Virant

Miklošičeva cesta št. 18, ORDINIRA zopet redno od 2.—3.

PROSTOVOLJNA

javna dražba

lesene prenosne barake, diferenciala »FIAT« in razloženega motornega kolesa Laurin-Klement, se vrši v četrtek dne 15. maja 1924 ob 10. uri na licu mesta v Hrenovi ulici št. 17. Informacije daje pisarna dr. Fran Novak, dr. Alojzija Kobala v Ljubljani, Dalmatinova ulica št. 3. 2727

VIKTOR BAJT

I. Ljubljanska cvetličarna, Šelenburgova ulica št. 6, naznanja, da so na novo došle krasne cvetlice, sadje vseh vrst in trakovi za okras damskih klobukov, nadalje sveže cvetlice, poročni šopki, sveži in suhi jubilejni venci, žalni venci. Velika zaloga umetnih cvetlic, mirtnih venčkov za neveste, suhih nagrobnih venčev, trakov in napirov. — Cene nizke. Postrežba točna.

HIŠA

NAPRODAJ! Skoro nova, 2 vrta, izvrstno pripravna za trgovino ali obrt; v lepem industrijskem kraju Mežiške doline. — Več pove upravnštvu lista pod 2641.

8 NOVIH HIMEN

za procesijo sv. Reš. Telesa zložila P. H. Sattner in E. Hochreiter. — Jugoslovanska knjižarna, 20 Din.

Rafinirani špirit

od 5 hektolitrov dalje pro-daja Ravnateljstvo nad-biskupskih dobara v Za-grebu, Vlaška ulica 75.

MOTORNO KOLO

Nekarsulm 2 HP, 2 prestavi, dobro ohranjeno, ceno na-prodaj. Na ogled pri g. E. LAH, meh. delav., Sp. Šiška

PRODAM:

zidno opeko, lep trd kamen, savski kamen (kroglice) in škrli za tlak. — Gostilna RUPAR, Tržaška cesta 11.

ČEPELE, 11 kranjčev,

na okvire, naprodaj. Stran-ska pot 17, Ljubljana, 2661

Hiše, posestva

trgovine, vline, tovarne, stanovanja ter lokale na vseh krajih države prodaja in oddaja Centralna agentura:

Zagreb, Glorijčeva 11

Velikanska izbira, ki je vsa-komu na razpolago. Zahte-vajte brezplačne ponudbe!

PRODAM:

MOTOR za sur. olje, 4—6 HP; elektr. DINAMO 2KW 220 Volt s spojno desko; 1 OS 3.20 m, premer 45; dve jermenici; 2 jermenica po 6 m 70 mm ter 2 stenska teča-ja, eno kot drugo popolno-ma novo, se kompletno ali posamezno po ugodni ceni proda. — Naslov pri upravi lista pod številko 2638.

Ing. Rudolf Treo

stavebenik

vhod samo,

Gospodstvska c. 12.

KDO? bi nam GOJIL

za prihod. leto SEMENA BUČ, KUMAR in CEBULČKA? Obvezujemo se prevzeti vsako množino pridelanega semena. — Na-daljnja pojasnila in potrebno seme na razpolago. Semen-ska trgov. SEVER in Komp., Ljubljana, Wolfova ul. 12.

SODE od vina in žganja

200—700 l velike, proda ra-di selitve F. CVEK, Kamnik

Prodaja se več OKEN KO-

ZOLCA na ljubljanskem po-lju. — Naslov pri upravi »Slovenca« pod št. 2747.

Birmanska darila

V VELIKI, FINI IZBIRI PO NIZKIH CENAH.

Jos. SELOVIN-ČUDEN,

Ljubljana, Mesni trg 13.

P. n.

Šivilje gospodinje

opozarjamo, da so zopet do-speli najboljši šivalni stroji in kolesa

Gritzner

v vseh opre-mah

za rodbinsko in obrtno rabo. Istotam vseh vrst čevljarski stroji »Adler« kakor: cilindri, levorocni in krojaški.

Pouk v vezanju ter krojenju perila in nogavic (Stolence) brez-plačno celno le pri:

Josip Peteline

Ljubljana, blizu Prešernovega spome-nika ob vodi.

Popravila sprejemamo!

Danijel Zupanc

ZLATAR — LJUBLJANA

Wolfova ulica št. 6.

Izdeluje vsake vrste zlate in srebrne VERIZICE, poročne PRSTANE, UHANE, OBE-SKE in druge predmete. Iz-vršuje vsa popravila hitro in po nizki ceni. Staro zlato in srebro se po najvišji ceni vzame v račun. 2227

Za spomlad in poletje kupite najceneje

KLOBUKE

CEPICE slamične, srajce-ovratnike, krava-te, čeznike, palice, potrebš-tine za telovadce in turiste pri tvrdki IVAN KUNOVAR, Ljubljana, Stari trg 10 Za trgovce in večje odjemalce znaten popust.

Dalmatinski

la PORTLAND CEMENT

svetovne znamke

„SALONA“

(TOUR)

nudi po najnižji

dnevni ceni

promptno tvornica

»SPLIT«

delniška družba

za cement Portland

iz skladišča

v Ljubljani

Aleksandrova cesta 12

Pristni MALINOVEČ

(s 75% sladkorja), prodaja na drobno po 30 Din, pri večjih odjemih popust — slaščičarna PODBEVŠEK, Sv. Petra cesta 33.

NOVE, stalne abonente za

sveže in pasterezirano

MLEKO

sprejema Podbevšek, Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 33.

Mlade, lovske resnate

PTIČARJE

poležene dne 1. aprila 1924, prodam. — MEKINDA, Novi Vodmat št. 62. 2744

ŠENTJANŠKI PREMOG

vseh vrst in vsake množine nudi po zmernih cenah za promptno dobavo PRODAJNI URAD šentjanškega pre-mogovnika And. Jakil — LJUBLJANA, Krekov trg 10.

ZNIZANE CENE za

OTROSKE VOZIČKE!

Novi modeli. Poslužujte se izdelkov domače tovarne otroških vozičkov in dvo-koles »TRIBUNA« F. B. L. Ljubljana, Karlovska cesta št. 4. — Istotam se dobijo po znižani ceni nova dvo-kolesa, mali pomožni mo-torčki, šivali, stroji in pneu-matika; sprejemajo se v polno popravilo za emajlir-anje z ognjem in poniklanje dvokolesa, otroški vozički, šivalni in razni drugi stroji. Prodaja se tudi na obroke. Ceniki franko. 2722

Malo POSESTVO

na Gorenjskem, 1 uro od železnice, obstoječe iz hiše, gosp. poslopja in hleva 16 mernikov posejanja, košnje za 3 živine ter po dogovoru gozda od 2 do 30 oralov naprodaj. — Ponudbe ozir. vprašanja na upravo lista pod šifro: »Industrijski kraj št. 2719«.

Gradbeno

podjetje

Ing.

Bukić in drug

Ljubljana

Bohoričeva ul. 24.

Radi selitve oddam v najem zelo dobro vpeljano

TRGOVINO meš. stroke

na deželi, v zelo prometnem kraju. Potreben kapital 50 tisoč dinarjev. — Istotam je naprodaj zelo poceni čisto nov težak VOZ (parizar). — Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 2723.

KRAS VSAKEGA

STANOVANJA

so fino in okusno izdelane VEZENINE. Zatorej, cenjene dame, potrudite se brez ob-veznosti naročila k meha-ničnemu vezanju MATEK & SCHEIN, Ljubljana, Dalmati-nova ulica, poleg hotela Štrkelj, ter si oglejte prvovrstno delo, ki se vrši pod strok. vodstvom in sprejema v delo spalne in jedilne garniture, posteljno perilo, toaletne okraske in vsa v to stroko spadajoča dela. 2704

Letovišče!

V Predtrgu pri Radovljici odda Ana Urbas 2 oprem-ljeni SOBL. — Na željo je na razpolago tudi souporaba kuhinje. Krasna lega! 2720

LOKAL

u najprometnejši ulici, maga-zin, stan od 2 sobe, pret-soblja, kuhinje i kupaone za iznajmiti, tko kupi cijeli pri-bor što spada k tomu. — Upitati kućevlasnika, VLA-SKA ULICA 17, ZAGREB.

Prodaja bika.

Dne 15. maja ob 1. uri po-poldne se vrši na Grmu pri Novem mestu prostovoljna javna dražba pitovnega bika čez 700 kg težkega. 2718

PLETILNI STROJ št. 8

naprodaj. — Naslov v upravi lista pod št. 2705.

OPRAVA

za sparno sobo

(temnordeča), popoln. nova, se ceno prodaja. — Naslov v upravi lista pod št. 2751.

Prošnja!

JOZEF ZBOGAR iz Bani-šice št. 126, pošta Grčar, provinca Furlanija — Ita-lija — se obrača do blagih src, da bi mu sporočili bi-vališče ubeglega 15 letnega sina Alojzija Zbogar; znaki: visokost srednja, postave precej močne, oči črne, las-je kostanjevi. Od doma je odšel novembra 1923 z ena-ko starim tovarišem Jane-zom Ipavec in gotovo biva-ta v Jugoslaviji, domnevno v občini Škocijan. Sporoči-telju se stroški povrnejo!

TOP za streljanje

ob cerkvenih slavnostih, ki je bil razstavljen na Ljubljanskem velesojmu, se PO-CENI PRODA. — AVUGST SMOLE, puškar — Kranj.

Oglejte si najboljša

KOLESA

in šivalne stroje

za rodbinsko in obrtno rabo, so edino najceneje.

Jos. SELOVIN-ČUDEN,

Ljubljana, Mesni trg 13.

Dražbeni oklic

HIŠA na Bledu II št. 86,

s 5 sobami, kuhinja, klet ter sadni vrt, pripravna za obrt,

Popolnoma varno naložite svoj denar pri

Vzajemni posojilnici

v Ljubljani, r. z. o. z.

ki se je PRESELILA iz hiše Uršulinskega samostana na Kongresnem trgu poleg nunsko cerkve v lastno palačo na Miklošičevi cesti poleg hotela „UNION“.
Hranilne vloge se obrestujejo

naiboliše

z ozirom na višino zneska in odpovedni čas.
Varnost za hranilne vloge je zelo dobra, ker poseduje
Vzajemna posojilnica večino delnic stavne delniške družbe hotela „Union“ v Ljubljani. — Vrhutega je njena last nova lepa palača ob Miklošičevi cesti, več mestnih hiš, stavbišč in zemljišč v tu in inozemstvu. — Denar se naloži lahko tudi po poštinih položnicah.

Automobili naprodaj!

Osební: I. Fiat, Wien. L. Deimler, skoro nov, start in električna razsvetljava.
Tovorni: I. Perl Liesing 4 tonski. I. Waff 4 tonski. I. Fiat Ferpflegstyp 2 1/2 tonski. I. Fiat Turino 15 Ter 1 1/2 tonski.
V zelo dobrem stanju in generalno popravljeni. — Plačilni pogoji po dogovoru. — Vprašati je pri tvrdki „Svetla“ d. d., Ljubljana, Hilšerjeva nlica št. 5.

PILE IN RAŠPLE (Turpije).

NOVE, najbolje kvalitete, vse vrste, vsak posamezni komad z jamčen. — Prevzamemo tudi stare pile v nanovo nasekanje. — Izvršitev v najkrajšem času, jamstvo za prvovrstno delo; cene zmerne. BRATA KOLENC, tovarna za pile in parna brusilnica — Mirna, Dolenjsko.

Velika TOVARNA v bliž. Zagreba išče popoln. samostalnega knjigovodjo,

večnega bilancista za nastop s 1. julijem. Z roko pisane ponudbe v hrvatskem in nemškem jeziku od jugoslovan- skih državljanov, ki popolnoma obvladajo hrvatski in nemški jezik, s točnimi podatki o dosedanjem službova- nju in zahtevami, naj se naslovo na upravo lista pod št. 2639.

Res je, da

denar, ki ga izdaste za reklamo, nikdar ni zavržen, zato ker

ima reklama

za Vas veliko korist, če jo naročite o pravem času in v takem časopisu, ki ga na deželi največ bero. Vsa tozadevna zanesljiva poja- nila Vam da uprava „Slovenca“, ki Vam s tem prihrani mnogo truda in stroškov ter zagotovi

vedno uspeh!

Grem v Ameriko?

Nad vse sijajno najdete urejeno v III. razredu na državnih parobrodih Zedinjenih držav Ameri- skih Bremen-New York ali na čudoviti ladji „LEWATHAN“ iz Southamptona ali Cherbourga. — Lepe, dobro prezračene in udobno opremljene sobe z dvema, 4 ali 6 posteljami, veliki družabni prostori, prvo- vrstna kuhinja, številna kopališča. — Postrežba kot v I. razredu. Vsako popoldne in večer god- beni užitek. — Zahtevajte brezplačno ilustriran cenik in razpored vožnje parnikov. 1309

UNITED-STATES LINES

Beograd, Palata Beogradske Zadrge. Preko Hotel Bristol; Zagreb, Srednje Hrvatskih Seljaških Zadruga, Mihanovi- čeva ulica; Prekopala kolodvora; Ljubljana, Brodarstvo Zedinjenih Ameriških Držav, Dunajska cesta št. 29; Sarajevo, Srce Hrvatskih Seljaških zadruga na Bosnu i Hercegovinu, Alexandrova nlica 22; Susak, Banka za Pomorstvo.

Otroški vozički

DVOKOLESA, ŠIV. STROJI, MOTORJI (novi in rabljeni) ceno naprodaj. Prodaja tudi na obroke. — Ceniki franko. „TRIBUNA“ F. B. L., Ljubljana, Karlovska cesta 4.

BRATA EBERL NASI. Martine, Černe & Co. družba z o. z. Ljubljana, Igriška ul. 6. (poleg gram- skega gledališča.)

„KELICO“

podjetje za destilacijo odličnih likerjev, destilacijo vina (konjake), preša za sadni sok in proizvodnje bermeta, v MODOŠU - BANATU — IŠČE

okrožnega zastopnika

z visoko provizijo, s sedežem v večjem trgov. centru, kateri je dobro vpeljan pri odličnih odjemalcih. Ker se gre za razširjenje znamenitega likerja, ki more konku- rirati z inostranim, se sprejmejo v obzir samo prvo- vrstne firme.

Pozor uredništva — banke!

RADIO

Dospel je kompletan aparat za RADIO-TELE- GRAFIJO svetovnoznane tvrdke G. Lorenz, Berlin.

Aparati za telefonijo sledijo. — Reflektanti za telefonske radioaparate — POČAKAJTE — da dospejo ti najzanesljivejši aparati!

Resni reflektantje si lahko ogledajo aparat pri zastopstvu

I. F. Gaberščik,

tehnično podjetje, palača Ljubljanske kreditne banke Vhod 1a, III.

LESNI PODJETNIKI! GOZDNI DELAVCI!

NAROČITE — ker je VSE ZASTONJ!

M. Sussmann-ove SEKIRE

iz Himmelberga na Koroškem

so še zmirom najboljši! — Zastopstvo „Sussmann-ove“ tovarne za vsa ORODJA, gozdarska in tesarska, vseh vrst ZAG

MILAN VAVPOTIČ — GORJE pri BLEDU.

Kje se najbolje kupi, je brez dvoma znano „Pri Nizki ceni“

Ign. Žargi - Ljubljana

Sv. Petra cesta 3

Nudi cenj. odjemalcem veliko izbiro po- trebščin za krojače in šivilje, velika izbira nogavic in raznih površnih ženskih voln. jopic ter razno moško, damsko in otroško perilo in svil. samoveznic itd.

STROJNE TOVARNE IN LIVARNE d. d. v Ljubljani

ZVONARNA

ustanovljena leta 1767., dobavlja priznano prvovrstne bronaste ZVONOVE čistih glasov po konkurenčnih cenah v kratkih rokih.

Zahlevajte cenik!

Močno, lepo in poceni sukno

in kemarn, hlačevino, cefir, tiskano (drut) plat- no, volneno blago in vso manufakturno robo kupi- te edino v veletrgovni R. STERMECKI, Celja. Kdor ne verjame, naj se sam prepriča. Zaloga velikanska. Trgovci engros cene. Cenik zastoji.

MEDNARODNI ZAVOD ZA TRG, INFORMACIJE IN INKASO

CREDITREFORM

za zaščito proti škodljivemu dajanju kredita.

ZAGREB, Mihanovičeva ul. 2. (Nasproti glavnega kolodvora.) Račun pošl. čeka št. 35.157. — Tekoči račun pri Prvi Hrvatski Štedionici.

PRVORAZREDNI ZAVOD S 1108 PODRUŽNICAMI IN NAD 200.000 ABONENTI V TU. IN INOZEMSTVU.

Največji zavod za trgovske informacije na svetu.

Skrbna organizacija v naši državi s strokovnimi dopisniki v vsakem mestu, trgu in večji občini: Slovenije, Prekmurja, Hrvatske - Slavonije, Medjimurja, Vojvodine, Bačke, Banata, Hercegovine, Srbije in Črne gore. — Prospekti na zahtevo brezplačno. — Slovenska korespondenca.

Tovarniška zaloga prvovrstnega

USNJA

se dobi po znižanih cenah pri novo urejeni tvrdki

L. GERKMAN, LJUBLJANA

Sv. Petra cesta 71. nasproti tovarne Indus (Polak).

Prodaja se samo na debelo.

Postrežba točna. Na zahtevo se pošlje cenik.

James Oliver Curwood: 15

Kazan, volčji pes.

(Kanadski roman.)

(Daije.)

Dolgo potem, ko je bila Jeanne vsto- pila v šotor in se bila vlegla, je ostal stari Peter Radisson in čul, sedeč pri ognju, na robu sani, s Kazanom pri nogah.

Nenadoma pa je tišino pretrgalo sa- motno tulenje volkulje Sivke. Kazan je dvignil glavo in začel ječati.

»Kličte te, dragi moj,« je dejal Peter, ki je razumel.

Zakašljal je, pritisnil roko na prsi, ki mu jih je trgala bolečina. Nato je začel go- voriti Kazanu:

»Mraz mi je zgrizel pljuča, ali čuješ? Začetkom zime sem dobil to, tam daleč, blizu jezera. Upam vendar, da bom mogel pravočasno dospeti domov z mojima dve- ma Jeannama.«

To je navada, ki se je navzame kmalu človek v samotni in praznoti v Wilderness, da govori sam s seboj. Toda Kazan s svoji- mi očmi, ki so se iskriale razumevanja, je bil dober poslušalec. Zato mu je tudi Pe- ter govoril.

»Dragi moj, za vsako ceno ju morava dovesti nazaj,« je nadaljeval in nagnil svo- jo brado. In to sva v stanu storiti samo midva, ti in jaz.«

Votel kašelj ga je stresal. Težko je di- hal in si pri tem pritiskal na prsi, ter na- daljeval:

»Kraj je petdeset milj daleč v ravni črti. Molim k Bogu, da ga bomo mogli do- seči zdravi in celi, in da me moja pljuča prej ne zapuste.

Dvignil se je, malo se opotekajoč in šel proti Kazanu. Privezal ga je zadaj za sani. Nato je vrgel druge veje na ogenj in vstopil v šotor, kjer sta spavala Jeanne in dete.

Tri ali štirikrat po noči je začel Ka- zan klic volkulje Sivke, ki je klicala tova- riša, katerega je bila zgubila. Toda Kazan je razumel, da ji ne sme več odgovorjati. Ko se je pa začelo daniti, se je volkulja Sivka približala na kratko razdaljo tabo- rišču, ponovila klic in prvič ji je Kazan odgovoril.

Njegovo tuljenje je zbudilo Petra, ki je stopil iz svojega šotora in si ogledal ne- bo, ki se je začelo jasniiti. Naložil je na ogenj in začel pripravljati zajutrek.

VII. Predznak smrti.

Peter je pogladil Kazana po glavi in mu dal kos mesa. Kmalu nato se je tudi prikazala Jeanne, otroka pa je pustila še počivati. Tekla je k svojemu očetu, ga po- ljubila, potem je pokleknila pred Kaza- nom in se začela z njim pogovarjati z istim glasom, kot je bila govorila z Jeannetto.

Nato je spet poskočila na noge, da sto- pi k očetu, a vskliknila od veselja, ko je zapazila, da se že čisto dobro drži na nogah.

Ta dan se je začelo čudno potovanje. Peter Radisson je najprej vrgel iz sani vse predmete, ki so bili v njen in pustil samo pregrnjeni šotor, odeje, živila in za Jean- netto toplo gnezdo iz kožuhovine. Nato si je oprtil komat in začel vleči sani po snegu. Kazan, ki je bil še vedno privezan, je sledil.

Peter je spet začel kašljati in bljuvati kri. Jeanne se je vznemirila:

»To je hudo prehlajenje,« je dejal Pe- ter, »nič drugega. Če bomo enkrat doma, ostanem v sobi teden dni in zdrav bom.«

Lagal je, in kadar je kašljal, se je obrnil v stran, nato si pa naglo obrisal usta in brado, da Jeanne ne bi zapazila rdečih lis.

Jeanne ni vedela, kaj naj misli, in dvomila precej, da ji govori resnico. Ka- zan pa, s svojim čudnim živalskim zna- njem ki si ga človek ne more razložiti in ga imenuje nagon, bi bil povedal, če bi bil znal govoriti, da je Peter Radisson skrival resnico. Bil je že druge ljudi slišal kašljati na ta način in njegovi pasji pred- niki so jih bili tudi slišali, ko so vlačili sani, in v njegovih možganih je bila dozo- rela gotovost, kaj se mora zgoditi.

Večkrat je duhal smrt, ne da bi bil vstopil v njo, ko je ubijala pod šotori Indi- jancev in v kočah belecev. Pogosto je za- jedno uganil, da se bliža od daleč nevihta in ogenj, in duhal smrt, ko je šele samo plahutala okoli onih, ki jih je hotela uda- riti. In ta predznak smrti, ki je plaval po zraku, mu je govoril, ko je sledil sanem za Petrom, da je smrt blizu, da se zadeva pri vsakem koraku vanjo.

Bil je nenavadno in čudno razburjen. Kadarkoli so se sani ustavile, je prihajal mrzlično duhati malega človeka, ki je bil zavrt v risji kožuh. Jeanne se je takoj pri- bližala, da pazi na žival in ji položila roko na sivkasto dlako na glavi. Nato se je Ka- zan pomiril in tiho veselje se ga je lotevalo.

Edina glavna stvar, ki jo je slednjič Kazan jasno razumel, je bila ta, da je bilo malo bitje na saneh neskončno drago ženi, ki ga je ljubkovala in mu melodično go- vorila. In čim bolj se je sam zanimal za

malo bitje in obračal nanj svojo pozornost, tem bolj se mu je zdela žena zadovoljna in vesela.

Zvečer so se utaborili kot po navadi in Peter Radisson je prebil spet del noči zunaj in bedel pri ognju. A kadil ni. Sre- po je zrl v plamen. Ko se je slednjič od- ločil vrniti se k Jeanni pod šotor, se je nagnil proti Kazanu in pogledal njegove rane.

»Gre že bolje, dragi moj,« je dejal »in moči so se ti vrnile. Jutri boš moral na- takniti komat in mi pomagati. Jutri zvečer moramo priti do reke. Če ne...«

Ni končal stavka. Udušil je kašelj, ki mu je trgal po prsih, nato je stopil pod šotor.

Kazan je bedel s pridvignjenimi uše- si, oči so mu bile polne strahu. Ni mu uga- jalo, da je Peter šel pod šotor. Kajti zdela se mu je, da bolj kot kdaj prej smrt oble- tava tega moža.

Trikrat je čul po noči, kako je vol- kulja Sivka ponovila svoj klic, ni se mogel zadržati in odgovarjal ji je. Kot prejšnji večer je prišla, ko se je začel delati dan, do taborišča. Bila je v vetru in Kazan je vonjal njen duh. Vlekel je za svoj motvoz in cvilil, upajoč, da se ga tovarišica usmili in se pride vleč na njegovo stran. V tem trenutku pa se je začel Radisson premikati v šotoru in ropotati in volkulja Sivka, ki se je že hotela približati, je zbežala.

Obraz moža je bil to jutro še bolj upa- del in oči še bolj krvavo podplute. Kašelj ni bil več tako silen, bil je kot nekako notranje piskanje, ki je oznanjevalo raz- kroj organizma. In neprestano se je Peter z rokami tiščal za prsa.

(Daije sledi.)

Od 15. maja do 19. maja letos bomo v Zagrebu na vsuščil. očesni kliniki, oftalmološka klinika kr. vsučilišča, da izvršimo in pomerimo pacientom

umetna očesa

po naravi.

F. Ad. Müller Sinovi Wiesbaden
Zavod za umetna očesa.

Prosim, da natančno pasite na ime in čas, ker je bilo v zadnjem času mnogo zamenjav vseh podobnih imen.

Poletne novosti za dame:

EPONGE — FROTIR — SUROVA SVILA — PERILNO
BLAGO itd. — IZBIRA NAJVEČJA.

A. & E. Skaberne — Ljubljana

MESTNI TRG št. 10.

„Erika“

Najboljši in
najpripravljenši
pisalni stroj za
potovanje

THE REX Co., - Ljubljana

GRADISCE 10 - - - - - Telefon 268

Opalografi v vseh velikostih in opalografične potrebščine
vedno v zalogi.

RAZPIS

javne pismene dražbe

za POPRAVO STOLPNE STREHE pri po-
družni CERKVI NA KRTINI in sicer:

1. Tesarska dela.
2. Krovski in kleparska dela.

Načrti in popis dela ter stavbeni pogoji so na
vpogled pri župnem uradu v Dobu od 12. maja dalje v
navadnih uradnih urah dopoldan.

Pismene ponudbe je vpsolati zapečatene z 10 od-
navadnih uradnih urah dopoldne.

Stavbeni odbor si pridrži pravico, izbrati ponud-
nika neglede na višino ponudene svote.

ZUPNI URAD V DOBU p. Domžalah.

BISER NAŠEGA JADRANA
Novi Vinodol,

Palace Hotel »Lišan«

in

San Marino.

Dependanca otvorena skozi celo leto pod upravo
Sandora Erössa.

120 sob.

Kavarna, restavracija, kino, vojaška godba. —
Naravna peščena obala. — Cene zmerne. 2675

Gospodom trgovcem in slavnemu občinstvu
se priporoča trdka

FRANC CERAR družba
Z O. Z.

tovarna slamnikov in klobukov
v Domžalah, Stob 50.

Zaloga v Celju, Gosposka ul. 4.
Popravila se sprejemajo vsako sredo pri
Kovačević & Tršan, Ljubljana, Prešernova
ulica št. 5.

Zahtevajte cenik!

=ŽIČNIKE=

kolarnike, brezglavne, žičnike za strešno
lepenko in krovne, krepinstilte, ščetarje
in tapetnike, štukaturne kaveljčke, pove-
znike s polokroglimi glavami, sponke za brzo-
javno žico, kotnike z zarezo, žbice za čevlje
z vdrtjo glavo, londonske žbice s polokroglo
glavo, cvikovce za pete zn. »P« in raznovrst.

vlečeno in žgano žico

izdelujem in razpošiljam na veliko in malo
že od 100 kg dalje po NAJNIZJIH CENAH

Simon Pirc, Kropa (Slovenija)

Zahtevajte cenik!

„Vesna“ Pohlin & drugovi

Kamnik, Slovenija

tvornica vlasnic, rinčic, kljukic za čelje, raznih sponk
in kovinskih gumbov

se priporoča za cenjena naročila. Zahtevajte
cenik in vzorce. Trgovci popust. — Pisma na
Ljubljana I, poštni predal 126.

izdaja konzorcij »Slovenec«.

„SLOVENEK“

je za vsakega trgovca in
obrtnika najbolj primeren
list za uspešno reklamo.

Dobro je vsikdar
naložen denar, ki

za oglase

v tem med na-
šim ljudstvom

ga inserent izda
bolj razširjenem dnevniku. Vsak oglas, pa bodisi v
veliki ali

najbolj

majhni obliki (najmanjši
prostor za enkrat samo 5D)

priprosti
uspeh. Vsakomur torej, ki ima kaj naprodaj ali dobaviti,
ali pa misli kaj kupiti, je

priporočljiv!

ob vsaki priliki najbolj

ZVONOLIVARNA
„ZVONOGLAS“
TOMANOVA ULICA MARIBOR TELEFON ŠT. 74
HITRA POSTREŽBA,
PRVOVRSTNA IZVRŠITEV, NIZKE CENE
RAČUN PRI:
ZADRUŽNI-GOSPODARSKI-BANKI
MARIBOR.

„ZVONOGLAS“

OKUSNO
IZDELANI
BRONASTI
ZVONOVİ-

HARMONIČNO
AKORDIČNI
TRAJNI
GLASOVI

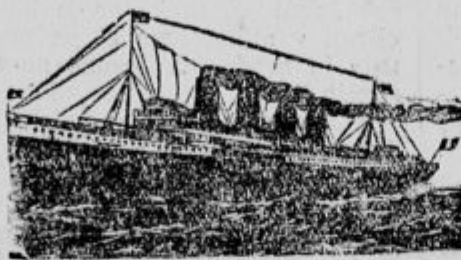
Na zahtevo

Vam stavimo brezplačno proračun za
črtanje in vezavo poslovnih knjig po navodilu.

Knjigovoznica K.T.D. v Ljubljani
Kopitarjeva ulica 6. II.

— CIE. GLE. TRANSATLANTIQUE —

Najhitrejša vožnja v Sev. Ameriko, samo 6 dni čez morje
Havre-Newyork, Cuba in Meksiko

Gl. zastopstvo za Jugoslavijo
Slavenska banka d. d. v Zagrebu.

Vozne listke in toza-
devna pojasnila daje

Ivan Kraker

zastopnik v Ljubljani,
Kolodvorska ulica 41

RUSKI TISK

RUSSKAJA PEČATJ

d. z o. z. KRSKO

ima v zalogi vse vrste

RUSKIH KNJIG,

kakor beletristične, znanstvene, šolske in otroške,
velika zaloga not, lastnih izdaj. Posebna biblioteka
je ruski čitačji publiki za malo odškodnino na
razpolago. — Kataloge pošiljamo brezplačno.

Plačljivo tudi v mesečnih obrokih.

Cene znatno znižane.

Odgovorni urednik: Franc Kremžar v Ljubljani

Trboveljski premož in drva
dobavlja DRUŽBA ILIRIJA, Kralja Petra trg 8
Plačilo tudi na obroke — Telefon št. 220

WEITZEL Ingenieur Gesellschaft, Komandit. dr.

Oddelek I. **CENITVE**

tehničnih naprav industrijskih podjetij
in poslopij vseh vrst in za vse namene.

Oddelek II. **STROKOVNA MNENJA**

in interesno zastopstvo vseh vrst, za vse
namene, zaupne izjave in ustanovitve.

Oddelek III. **STROJI**

Sodelovanjem naših oddelkov I. in II. naj-
boljše zveze! Zato dobave vseh strojev in
naprav. — Prezidave. — Načrti. — Stav-
beno vodstvo.

Radebeul-Dresden (Deutschland).

„ELIN“

družba za elektrotehnično industrijo d. z o. z.

Gradi električne centrale in naprave.
Velika zaloga motorjev in električnega materiala.
Cene izredno nizke. — — — Postrežba točna.
Na željo poset inženirja brezplačno.

LIUBLJANA, Dunajska cesta 1. Telefon 88.

MARIBOR, Veterinjska ulica 11. Telefon 239.

Dobro in poceni

kupijo gg. trgovci moško perilo vseh
vrst pri tvornici perila

A. Ražem Co., Ljubljana

Žabjak št. 3

Samo na veliko!

Postrežba točna!

Stroški pri uporabi bencina.

Vozi brez bencina!

Adaptiraj svoj auto-traktor
ali stabilni motor s patent.
HAG-generatorjem.

Kuri z
ogljem!

Prospekte in reference daje
Jugo-Hag
Ljubljana: Telefon 560
Bohoričeva ulica 24.

Stroški pri uporabi oglja.

Kupimo večjo množino
smrekovih hlodov (krlov)
za dobavo julij — oktober 1924.

Ponudbe za lepo, zdravo in ravno blago, ki mora biti
4 m dolgo in imeti premera v sredini od 25 cm navzgor
z navedbo množine, roka dobave in cene za m³ franko
važon nakladalna postaja, prosimo na naslov:

MULEJ & COMP.,

lesna industr. in trgovska družba, BLED 2, Jugoslavija.

Schiffswerft Linz A. G.
Ladjedelnica Linc A. G.

Komercialno ravnateljstvo:
Wien I., Wollzeile No. 12.
Telefon No. 74.306 in 76.484.
Tovarne v Linz a. d. Donau.

I. oddelek: Livarna za jeklo in železo.

Motorji z nizkim pritiskom na surovo olje
za industrijske in poljedelske svrhe od
5 do 170 HP.

Motorji z nizkim pritiskom na surovo olje
za ladje od 10 do 500 HP — počasnši od
80 HP s patentiranim krmilom.

II. oddelek: Gradba ladij.

Motorne in druge rečne ladje vsakega tipa
kakor tudi manjše pomorske ladje.

III. oddelek: Gradba motorjev.

Izdelovanje vseh lith, jeklenih in železnih
delov v vsaki velikosti.

Obisk inženirja in proračuni na željo brez-
plačno.

Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani